NUMMER 44 DONDERDAG 4 NOVEMBER 1926 26STE JAARGANG

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

Een nieuwe Afdeeling van „Oost en West”!

Zooals de bladen reeds gemeld hebben, is op 26 October l.l. een nieuwe afdeeling dezer Vereeniging opgericht in Twente, met zetel te Enschedé.

De reeds geruimen tijd te voren in het werk gestelde pogingen om daartoe te geraken, zijn nu met welslagen bekroond geworden, dank zij de sympathie welke het plan bij eenige heeren in Enschedé mocht ondervinden en den krachtigen steun door hen verder aan de totstandkoming verleend. De heeren J. D. Ir. Ruis, Directeur der Twentsche Electrische Stoomtrammaatschappij en G. W. Stroink, oud-kapitein O.-I.L., beiden uiteraard met Indië bekend, laatstgenoemde zelfs door een veeljarig verblijf, hebben, zeer bereidwillig, de functiën van voorzitter en secretaris op zich genomen, terwijl het in hun voornemen ligt nog een derde bestuurslid, als penningmeester, te assumeeren.

De belangstelling van de zijde van het Enschedésche publiek op den avond der oprichting was, ondanks de minder gunstige weersgesteldheid, zeer groot, de zaal van het gebouw der Volksuniversiteit was geheel gevuld; geen plaats onbezet. De heer Stroink voornoemd die, dagen vooraf, in overleg met den secretaris der vereeniging, de noodige regelingen getroffen had, waarvoor hem hier, namens het Hoofdbestuur, een woord van erkentelijkheid gebracht wordt, leidde den secretaris van Oost en West in, die nu een verhandeling hield over doel en streven der vereeniging: wat ze is, wat ze wil, wat ze doet.

Daarop volgde een pauze, gedurende welke men in de gelegenheid gesteld werd zich als lid of begunstiger op te geven. Vervolgens vertoonde hij de Tonneius-film onder mededeeling van eenige bizonderheden. Na afloop daarvan het slotwoord van den heer Stroink, die in geestdriftige bewoordingen de beteekenis van dezen avond uiteenzette en de nieuwe afdeeling in de belangstelling der aanwezigen aanbeval.

En zoo is het aantal afdeelingen van Oost en West wederom met een vermeerderd. Moge de nieuwe afdeeling bloeien!

Düsseldorf—Bandoeng

door

H. F. TILLEMA.

(Slot).

De maatschappij pleegt roofbouw.

Een afdeeling, die mij bijzonder aantrok, was die der „Rassenhygiene und Verebung". Ik voorzie n.l. dat dit de hygiëne der toekomst zal zijn. Wanneer men met algemeene hygiëne en persoonlijke gezondheidszorg, verbetering van het milieu au bout de son latin is, zal men hebben ingezien, dat men hierdoor het beeld van den mensch slechts uiterlijk kan veranderen, niet van den grond af aan, want dit wordt bepaald door de in de vaderlijke en moederlijke kiem aanwezige eigenschappen. Deze kan men niet veranderen of verbeteren. Het lot van een volk wordt er door bepaald, want de tegenwoordige maatschappij is zóó ingericht, dat de meeste waardevolle bestanddeelen van het volk op geestelijk en lichamelijk gebied, zich onvoldoende voortplanten. Het geboortecijfer bij die lagen der bevolking is zeer laag, zoo laag, dat ze na luttele generaties verdwenen zijn. De maatschappij pleegt roofbouw aan zichzelf. Giften als alcohol, ziekten als syphilis spelen daarbij een groote rol. Door hygiënische maatregelen moet er naar worden gestreefd, de schadelijke inwerking van 't milieu tegen te gaan, opdat de kinderen met goede eigenschappen behouden blijven, terwijl men door goede keuze bij huwelijk de schadelijke gevolgen van de overgeërfde eigenschappen dient te neutraliseeren, de goede te versterken. Op de tentoonstelling zag ik verschillende stamboomen van families, waaruit duidelijk de invloed van overerving te zien was. Zoo b.v. de aanleg voor muziek bij de familie Bach; dien van wetenschappelijken aanleg bij de familie Darwin. Veel belangstelling trok deze afdeeling niet, want de doorsnee-mensch staat er nog te ver af. Voor Indië heeft de zaak nog heelemaal geen beteekenis, maar ik vermoed, dat er genoeg lezers van dit blad zijn, die de kwestie belangrijk genoeg achten, om er eens over na te denken!

Een afdeeling, die voor het nationaal welzijn van niet te overschatten beteekenis is, is die, welke handelt over geslachtsziekten. „Hütet Euch vor Geschlechtskrankheiten. Sie sind schwere Krankheiten, langwierig, schmerzhaft, gefährlich und ansteckend." Zelfs wanneer ze in 't begin van lichten aard zijn, kunnen ze in het latere leven het allerergste lijden veroorzaken en tot ontijdigen dood leiden. Verwaarloost men ze, dan kunnen ze groote ellende, ook voor vrouw en kinderen, veroorzaken. De opmerking geldt niet minder voor Indië dan voor Duitschland!

Hygiënische pret.

Een avond brachten we door in het „Vergnügungpark". De leiding heeft gevoeld, dat het een hygiënische maatregel van de eerste orde is, om na inspanning uitspanning te zoeken, ieder naar zijn aanleg en zijn aspiraties. Onder meer was er een „bergspoor" te zien, naar schatting 300 Meter lang, waarop wagentjes met griezelige vaart over bergruggen en door ravijnen reden, wat den inzittenden, naar 't scheen, best beviel. Aardig vonden wij allen het Beiersche dorp. Van een groote zaal, ik schat ze op 50 Meter lang en breed naar verhouding, had men een groot panorama gemaakt. Heusche Beiersche huizen, enz. vormden met de goed geschilderde bergen een tafereel, zoo juist getroffen, dat men zich werkelijk midden tusschen de bergen waande. De dikke rook die er hing gaf de noodige luchtperspectief, maakte de verte „echt" blauw. 't Ging er vroolijk toe: echte Beiers, of misschien waren het wel Tirolers, jodelden, dansten, maakten kuitenflikkers, men at en men dronk er bier. Vooral bier! 't Was er stikvol, 't riekte er ook niet bepaald aangenaam, zoodat we, hoe interessant we het ook vonden, maar weer blij waren, toen we weer frissche Rijnlucht inademden!

Tropische hygiëne.

Den volgenden dag hebben we de afdeeling „Tropische hygiëne" bezien, die na het gesprek in het restaurant meer de aandacht van mijn reisgenooten trok dan anders het geval geweest zou zijn.

In afdeeling 22b moesten wij zijn volgens den catalogus. De vele handwijzers volgend, kwamen wij bij een zeer groot gebouw. Ik wil nog iets vertellen van die handwijzers, omdat deze zoo bijzonder praktisch waren. Ze bestonden uit een [...] met een arm en een hand er aan. Aan den [...] hingen verschillend gekleurde schijven, wa[...] met duidelijke cijfers en woorden was aangeg[...] wat men kon zien als men de richting doo[r] hand aangegeven, volgde. Soms hingen er 7 [...] van die schijven onder aan den arm. Dit was duidelijker dan het aangeven van den te vo[...] weg op één bord, als b.v. door de bekende [...] wijzers van autoclubs wordt gedaan. We stapten [...] groote gebouw binnen en volgden de pijlen, die [...] de afd. 22b wezen. In de verte zag ik iets, w[...] min of meer bekend toeleek. Dichterbij gek[...] zag ik het. 't Was een model van het mooie T[...] Batakhuis. Typisch, zoo te midden van de Eur[...]sche omgeving, zonder eenig vermoeden te zijn [...]plaatst in Sumatra. De „Rheinische Mission[...]sellschaft" toonde er wat ze op het gebied van [...]kenverpleging deed en hoe 't vroeger was: [...] „echte" medicijnman in natuurlijke grootte over een zieke gebogen. Met allerlei „hocus p[...] trachtte hij den kranke te genezen. Er naast [...] den afbeeldingen en modellen van ziekenh[...] e. d. 't Gaf een goed beeld van het mooie hu[...]taire werk dier vereeniging, die behalve in de [...]taklanden ook op andere plaatsen arbeidt.

We gingen verder en kwamen in de eerehal [...] Robert Koch. Een drietal diorama's, zeer [...] toonden den grooten Duitscher in Afrika, waar [...] de vreeselijke slaapziekte bestudeerde en [...] Britsch-Indië, waar hij zich in een goed nageb[...] Indische omgeving aan de niet minder gevaar[...] pest wijdde. Zeer treffend was het diorama, [...] men het monument zag, door het dankbare J[...] aan den grooten geleerde gewijd.

Voor den grooten guerilla-aanvoerder v. Let[...] Vorbeck had men ook een „stand" gemaakt. [...] zag hem er niet als krijgsman, den man va[...] zwaard, maar als den man, die het machtige [...]pen der tropische hygiëne duchtig had weten [...] hanteeren! Het model van een zeer primitief [...]ninefabriekje stond er. Men had er zwavel[...] chinine weten te bereiden en een zeer bitte[...]tract van de bast, door de soldaten in de [...]deling „v. Lettow Schnaps" genaamd. Fles[...] om het te vervoeren, had men niet, men geb[...] er uitgeholde vruchten voor. Men zag er ook [...] men zich op allerlei manieren had weten te [...] helpen met van bast vervaardigde verbandm[...]len; ik kan dit niet allemaal vertellen.

Het Amsterdamsche Koloniaal Instituut en het Hamburgsche.

Dicht bij den stand van v. L. V. stond die van [...] „Koloniaal Instituut." Hij was klein en onb[...]dend, trok niet de aandacht; de tentoonstellers [...]ten aldus den indruk, dat ze de kunst, de aand[...] op iets te vestigen en daardoor de belangstelling te wekken, niet verstonden. Die expositie trok ook heelemaal geen publiek. 't Stelde me diep te[...] en ik mopperde er over. In m'n eentje meende [...] Maar de man van de bieronderleggers hoorde [...] en merkte op: „Wil ik U eens zeggen, waarom [...] Amsterdamsch Instituut zoo minnetjes voor [...] dag is gekomen?...... Om de Duitschers, die [...] naar koloniën, naar „Bezugsquellen" van g[...]stoffen naar afzetgebied snakken, niet begeer[...] jaloersch te maken". Zou 't waar zijn?

Het Hamburgsche instituut kwam beter [...] den dag: op goed geschilderde schilderijen [...] men de ellende door slaapziekte veroorzaakt, [...] inenting tegen pokken („tegenstanders van [...]cinatie kent men in dergelijke streken niet", [...] er te lezen) en nog veel meer. Pakkend [...] de manier, waarop men de infectie door mij[...] men demonstreerde: een levensgroot beeld [...] schematisch het bloedvaten- en darmstelsel [...] een mensch voor. Door op een knopje te dru[kken] zag men een klein lichtje, dat een larve [...] voorstellen, door de opperhuid aan den voet [...]nendringen. Het lichtje verplaatste zich, klom [...] de bloedvaten naar boven, kwam in 't hart [...] longen, de keelholte, den slokdarm, de maag en [...] in 't darmkanaal. Bijschriften verduidelijkten [...] een en ander. En dan stond er bij: „Schoene[...]gende menschen worden niet geïnfecteerd". 't [...] hoogst eenvoudig en uiterst leerzaam! Men [...] ook ergens lezen, dat „Arbeiterfürsorge auch in [...] Tropen durch erhöhte Arbeitsfähigkeit sich [...]lich bezahlt macht", waarom elk planter [...]volen werd de afdeeling te gaan zien. Eén [...] diorama's maakte op ons allen een diepen in[druk] 't stelde voor een planter, gelegen op een [...]baleh, neergeslagen door malaria, midden [...]

rimboeh, een paar negers er naast. 't Was het toonbeeld van narigheid. Er naast een opengekapt, zindelijk gehouden, droog terrein, met in 't midden een vriendelijk huisje. Kinderen speelden er, een Europeesche vrouw verzorgde den tuin, stevige, gezonde negers waren er aan 't werk; de heer des huizes, 'n flinke kerel, zag dit alles glimlachend aan. Zie, dat ééne paar diorama's pakte honderd keer beter, dan de curve der Senembah-maatschappij, die het Kol. Instituut liet zien! Klamboe's zag men er ook. Hoe ze niet en hoe ze wel moeten worden aangebracht. Ik hoop, dat men dit te Bandoeng ook zal laten zien, want in Indië wordt zoowel in huis als in hotels en pasanggrahans uiterst zelden een klamboe juist aangebracht. De in het Delische zoo veel gebruikte muskietenvrije slaapkamers zag ik niet, wel een model van een muskietenvrije woning, zooals ze er moet uitzien om niet warm te zijn. In Indië schijnt men in dit opzicht merkwaardig dom-conservatief.

Slaapziekte vóór en na den oorlog.

Van de tropische afdeeling vermeld ik nog een tweetal zeer leerzame wandkaarten. Ze stelden de verspreiding voor van slaapziekte in Duitsch West-Afrika. Lichtjes, die ontstoken werden door op een knopje te drukken, toonden aan, dat in 1914 die ziekte door de Duitschers zoo goed als uitgeroeid was, maar dat ze zich na den oorlog weer in hevige mate heeft verspreid. Men kon door de ontstoken lampjes zeer duidelijk de verspreiding in die jaren volgen. Beri beri, amoebendysenterie, framboesia, gele koorts (een ziekte, die in tropisch Amerika door de Amerikanen zoo goed als uitgeroeid is, zoodat handel en verkeer er geen moeilijkheden ondervonden, wat in vroeger jaren door quarantaine-maatregelen en ziekten onder equipages, die soms *geheel* uitstierven, wel het geval was) passeerden ook de revue.

We zagen nog een model van een schooltje, waar aan de leerlingen de eerste beginselen van zindelijkheid op lichaam, huis, omgeving en van tropische hygiëne werd bijgebracht, uitgaande van de zeer juiste overweging, dat gezondheid dient te worden geleerd, net zoo goed als rekenen, schrijven, lezen, aardrijkskunde, geschiedenis e. d. en dat, wat „jong geleerd is, oud wordt gedaan en toegepast". Ook in Indië zou die maatregel, mits in den vorm van smakelijke en licht verteerbare kost opgedischt, onmetelijk veel nut stichten!

In de afdeeling chemische industrie, die hoogst belangrijk was, ik *kan* er niets van vertellen, omdat ik dan veel te uitvoerig zou worden, zagen we de buste en een groote afbeelding van Paul Ehrlich. Op de afdeeling tropische hygiëne, bij framboesiabestrijding had ik ze gemist! Wel heb ik er foto'tjes gezien van Eykman en Grijns. Dat deed me goed!

In Duitschland wordt elke penning omgekeerd.

Op de afdeeling „Arbeiter-Wohlfahrt", Bezirk Nieder-Rhein, die een diepen indruk maakte, kreeg men een goed idee van 't geen er door den „proletarier", waarvan er op de 36.600.000 menschen van 16—65 jaar in Duitschland 19.500.000 zijn, wordt geleden! Moet het minimum-inkomen van een arbeidersgezin van 4 personen om te kunnen bestaan M. 43.04 per week zijn, inderdaad is het slechts M. 30.56. „Het geringste toeval: kraambed, ziekte, ongelukken, brengt in het arbeidersgezin een hevige storing. Elke penning wordt omgekeerd, voedselnood, kleedingnood, woningnood, knagen aan het merg van 't volk en leiden tot tuchtelooosheid, zenuwziekten, zedelijke verwaarloozing, geslachtsziekten, t.b.c. Door wisselwerking infecteeren de lagere klassen de hoogere". Ik las nog, dat er per maand M. 114.000.000 aan werkloozen wordt uitbetaald, maar dat er nog M.160.000.000 zou moeten worden besteed om het arbeidersgezin een minimum bestaan te verzekeren. Eerst wanneer de *mensch* en zijn behoeften tot uitgangspunt en tot doel van alle maatschappelijke handelingen wordt verheven, zal de tijd daar zijn, dat nood in die mate en die bestendigheid als hij thans voorkomt, niet meer zal bestaan.

En een natie met dien nood schiep de grootsche „Gesolei". „Wir Deutsche müssen arbeiten". Ik hoor het nog, 'k zal 't *nooit* vergeten! Maar om te kunnen werken moeten èn geest èn lichaam gezond zijn! Dit voor Duitschland duidelijk te hebben gemanifesteerd deed Düsseldorf. Moge Bandoeng 't voor Indonesië doen!

Bloemendaal, September 1926.

Gelijkstelling van Akten?

door

C. K. KESLER.

In het Koloniaal Weekblad van 7 October l.l. komt onder het bovenstaande opschrift een bericht voor omtrent gelijkstelling van onderwijsakten L. O., in Oost-Indië behaald, met de Nederlandsche. In verband met de op Curaçao en in Suriname eveneens gewenschte gelijkstelling der daar behaalde akten, stelt de redacteur van de rubriek Curaçao van het K. W. aan de redactie van de Amigoe deze vraag: „Staan naar uwe meening de exameneischen en de examens op Curaçao voor de L. O. bijakten zoozeer op dezelfde hoogte, als die in Nederland, dat — misschien met terugwerkende kracht — zonder meer bij K. B. de verlangde gelijkstelling, die toch op gelijkwaardigheid moet berusten, kan worden verleend?"

Het stellen van die vraag sluit, dunkt ons, eenigen twijfel aan de bevestigende beantwoording ervan in zich. Daar nu het antwoord van de redactie van de Amigoe uit den aard der zaak nog wel eenige weken op zich zal laten wachten, zouden wij in afwachting van haar oordeel de gestelde vraag reeds nu willen beantwoorden en wel aldus: Gelijkstelling der bedoelde akten is vooralsnog, zal zij op gelijkwaardigheid berusten, onmogelijk, want die akten zijn noch in Suriname, noch op Curaçao gelijkwaardig aan de in Nederland behaalde en kunnen dat niet zijn. Ziehier, waarom niet.

Bij een examen heeft men twee partijen, den examinandus en den examinator. Beschouwen wij eerst den eerste. Hoe komt hij (of zij) aan de noodige examenkennis? Door lessen, door opleiding op cursussen, of op dergelijke wijze. Z.g. zelfstudie zonder of met zeer gebrekkige leiding leidt gewoonlijk tot teleurstelling van den belanghebbende en tot telkens en telkens weer afgewezen worden. En zullen lessen of eenige andere opleiding doel treffen, dan dient de a.s. candidaat tijdens zijne schooljaren althans de eerste beginselen van het vak, waarin hij examen wil doen, reeds onder de knie gekregen te hebben. Aangenomen nu, dat dit laatste op Curaçao en in Suriname mogelijk is — op Curaçao is het, wat de vreemde talen betreft, reeds buitengewoon moeilijk door de gebrekkige kennis van het Nederlandsch — dan stuit men direct op de groote moeilijkheid met de verdere opleiding. Die is haast niet te krijgen. Enkelen belasten zich daar wel mede, maar, aangenomen zelfs, dat de door hen verstrekte opleiding prima is, wat door het niet voortdurend in aanraking blijven met nieuwe inzichten in den regel niet het geval zal zijn, het zijn er zeer enkelen, die in staat geacht mogen worden zich ermee te belasten. En die enkelen moeten dan later optreden als examinatoren van hunne eigen candidaten. Tot dit laatste is men wel genoodzaakt door het geringe aantal wettelijk bevoegden. De examinandus moet dus onder overigens meestal ook nog ongunstige omstandigheden studeeren, òf geheel alleen, als hij op een afgelegen eiland of in een buitendistrict zit, òf onder gebrekkige leiding. Hier te lande is opleiding te kust en te keur te verkrijgen van volkomen bevoegden, die steeds van het nieuwste kennis kunnen nemen en dat natuurlijk ook doen. De omstandigheden, waaronder de examinandi opgeleid worden, zijn dus voor de koloniale uit den aard der zaak veel ongunstiger; de resultaten zijn dus vanzelf daarginds minder dan hier.

Nu de examinatoren. Dat is het zeer zwakke punt. Heeft men hier te beschikken over meer dan voldoend aantal personen, die als deskundigen kunnen optreden en die volkomen deskundig zijn, in de Westindische koloniën is dat volstrekt niet het geval. Daar moet met kunst- en vliegwerk een examen-commissie in elkaar getimmerd worden. En bovendien zijn op Curaçao en in Suriname onderling die commissiën nog geheel verschillend in samenstelling. In geene van beide koloniën heeft men voor het afnemen van examens in vreemde talen en wiskunde commissiën, zooals men die hier kent. Op Curaçao wordt in het begin van het jaar een examen-commissie benoemd, die onafhankelijk van de Commissie van Toezicht op het onderwijs hare werkzaamheden verricht. Deze bestaan hoofdzakelijk in het examineeren van candidaten voor de onderwijs-akte 4e en 3e klasse. Melden zich candidaten aan voor talen of wiskunde of een dergelijk vak, dan wordt aan twee leden dier commissie, zoo

zij wettelijk bevoegd zijn, het examineeren dier candidaten opgedragen. Zijn zulke wettelijk bevoegden niet in de commissie aanwezig, dan worden zij voor die bepaalde werkzaamheden aan haar toegevoegd, of zoo zij niet te vinden zijn, dan worden ook wel wettelijk onbevoegden aangewezen. Zoo althans geschiedde het nog niet zoo heel lang geleden en het is ons niet bekend, dat er verandering in gekomen is. Nu kunnen zich hierbij verschillende vreemde zaken voordoen, vreemd althans voor den Hollander, die voor het eerst van die dingen hoort. Vooreerst, het kan voorkomen, en het is eenige malen voorgekomen, dat iemand het eene halfjaar zich als examinandus aan het oordeel der commissie onderwierp en zwaar genoeg bevonden werd, en het volgende halfjaar voor hetzelfde vak als examinator in hare rijen plaats nam. Ook, dat een examinandus voor het eene vak, als examinator voor een ander vak optreedt. En ten slotte, daar het kan voorkomen, dat zich vreemdelingen, die het Nederlandsch niet machtig zijn, als candidaten aanmelden en dezulken onderworpen moeten worden aan een examen, dat vrijwel gelijk is aan een examen M. O. hier te lande, kan het ook voorkomen, dat zoo iemand geëxamineerd wordt door een examinator, die alleen in het bezit is van eene akte L. O. voor het vak in kwestie. Zulke vreemdigheden zijn eenige malen voorgekomen.

In Suriname geschiedt het afnemen der examens geheel anders. Daar bestaat eene Commissie van Toezicht, die tweemaal per jaar verandert in eene Examen-commissie en als zoodanig een anderen voorzitter krijgt, n.l. den Inspecteur van het Onderwijs, die in gewone gevallen naast de Commissie staat. Die examen-commissie examineert echter niet; het technische werk, het samenstellen van het schriftelijk werk en het afnemen der mondelinge examens geschiedt door de z.g. deskundigen, gekozen uit het onderwijzend personeel der verschillende scholen. Vermoedelijk geschiedt dit, omdat als regel de leden der Commissie van Toezicht wel ontwikkelde menschen zijn, maar geene deskundigen op onderwijsgebied. Het door de deskundigen samengestelde schriftelijk werk wordt door de Commissie beoordeeld en vastgesteld. De taak der Commissie is in hoofdzaak het examineeren van candidaten voor den 4en, 3en, 2en en 1en onderwijzersrang. Voor degenen, die met de Surinaamsche onderwijs-regelingen niet bekend zijn, kan het zijn nut hebben, hierbij in het voorbijgaan op te merken, dat op den weg der gelijkstelling — terecht of ten onrechte, dat willen wij hier in het midden laten — reeds de eerste schrede gezet is, daar de onderwijzers-akte van den 3en rang gelijkgesteld is met de Nederlandsche onderwijzers-akte. Voor het examineeren van candidaten voor bijakten worden in den regel voor elk vak twee z.g. deskundigen aangewezen, die het werk samenstellen en het mondeling examen afnemen. Het samengestelde werk wordt echter eerst door de bovengenoemde commissie beoordeeld en definitief vastgesteld, een alles behalve gemakkelijke taak. Daar ieder der beide deskundigen een afzonderlijk stel werk inzendt, zal het wel vaak op neerkomen bij het vaststellen van de keuze daaruit: God zegen de greep. Het is ons bovendien bekend, dat enkele deskundigen er wel eens hun toevlucht toe nemen, om voor stukken ter vertaling in oude jaargangen van een tijdschrift, als de „Drie Talen" te gaan zoeken. Dit laatste geeft wel eenige garantie voor den graad van moeilijkheid, maar sluit ook in zich het gevaar, dat de „test" alles behalve zuiver is, daar de kans bestaat, dat de candidaat het onderhavige stuk bij zijne voorbereiding onder handen gehad heeft. Het eindresultaat wordt vastgesteld door de examencommissie, d.w.z. de eigenlijke Commissie van Toezicht, waarbij de deskundigen het eene jaar een adviseerende, een ander jaar weer eene beslissende stem hebben, en ook wel in het geheel niet geraadpleegd worden. Van de commissie wonen in den regel maar heel enkelen een examen geheel bij; sommigen verschijnen in het geheel niet, maar kunnen in twijfelachtige gevallen wel geroepen worden om hun stem uit te brengen.

Kan nu met vertrouwen aangenomen worden, dat die examen-commissie op Curaçao, die Commissie van Toezicht met of zonder deskundigen in Suriname de zaak zoo voldoende kunnen beoordeelen, dat gezegd mag worden: hunne uitspraken zijn gelijkwaardig aan die van de examen-commissiën hier? O.i. geenszins, welk oordeel op veeljarige ervaring steunt. Om niet te uitvoerig te worden, illustreeren wij deze uitspraak niet door voorbeelden; ze zouden echter bij menigte te geven zijn.

Maar er is meer. Zooals boven reeds verme[ld] werd, is men door het geringe aantal deskundigen die ter beschikking zijn, bij de samenstelling va[n] examen-commissiën, èn op Curaçao, èn in Suri[]name, maar al te vaak genoodzaakt zijn toevlucht te nemen tot het aanwijzen van personen, wier des[]kundigheid, minstens genomen, twijfelachtig mo[et] genoemd worden. Iemand, die alleen maar in he[t] bezit is van een akte L. O. voor een taal, al is de[ze] zelfs in Holland behaald, kan wel een heel kn[ap] mensch zijn, maar, of hij nu ten volle deskundi[g] is, om een candidaat, die dezelfde akte begeert, [te] beoordeelen, wij herhalen het, het is minstens ze[er] twijfelachtig. Toch komt het zeer vaak voor, d[at] die taak aan zoo iemand opgedragen wordt, omdat men nu eenmaal niemand anders ter beschikking heeft.

Verder, zou het ondenkbaar zijn, dat de omstan[]digheid, dat men in een zeer kleine gemeenschap elkander zeer nauwkeurig kent, daarginds nala[at] haar invloed te doen gelden? Hier te lande is ree[ds] van meer dan éene zijde er de aandacht op geve[s]digd, dat percentsgewijze veel meer candidaten v[ia] een schoolexamen, dan langs den weg van een[e] buiten de school staande, examen-commissie sla[]gen. Zou daarginds de omstandigheid, dat goede kennissen, of leeraar en leerling aan tegenover[]gestelde zijden van de examentafel zitten, de beoor[]deeling, de geheele ondervraging wellicht, niet be[]invloeden? Ook al cijfert men de gedachte aan bevoor- of benadeeling van den candidaat geheel uit, dan maant deze overweging alleen reeds tot groote voorzichtigheid, eer de begeerde gelijkstelling verleend wordt. Voorloopig kan en mag daartoe o.i. nog niet worden overgegaan, allerminst met terugwerkende kracht.

Nieuwer-Amstel, October 1926.

Indische Weldadigheidsdag te Deventer.

Met het tweeledig doel: belangstelling voor Indië te wekken, en gelden te verzamelen tot leniging van den nood op Sumatra's Westkust, wordt [te] Deventer een groot Indisch feest voorbereid, dat op Zaterdag 6 November e.k. in den Schouwburg gehouden zal worden.

De Schouwburgzaal zal voor dit doel in een Indisch milieu herschapen worden; in een Indische voorgalerij zal men Indisch gastvrij ontvangen worden (mits Indisch-royaal aan het goede doel offerend); een Indisch restaurant geeft gelegenheid nasi goreng, bami en verdere gehemelte streelende schotels te leeren kennen; in een Indische toko zal men zijn inkoopen kunnen doen, meent men zich beter te kunnen inrichten op een Indische vendutie, dan zal ook daartoe gelegenheid worden geboden.

Terwijl 's middags een kinderfeest wordt gehouden met allerlei attracties voor de jeugd, zal des avonds op het tooneel Siti Sundari als serimpi en in andere dansen optreden, afgewisseld door tableaux vivants en krontjong-muziek.

Onnoodig te zeggen, dat de avond zal eindigen met een bal; zij, voor wie het uur van sluiten te vroeg komt, kunnen op den Zondagmiddag de schade inhalen op den thé-dansant, welke het slot der feestelijkheden vormt.

Het batig saldo wordt afgedragen aan het Pa[]dangramp-Comité te Deventer.

Bezoekers van buiten Deventer zullen zeer wel[]kom zijn.

Nederl.-Indonesisch Verbond van Jongeren-Organisaties.

Beschermheer: Prins Soerjodiningrat van Djocjakarta.

Volkomen instemmend met het loffelijk streven van deze voor de toekomst zooveel belovende jeug[]dige vereeniging, geven we gaarne eene plaats aan onderstaanden, van het bestuur uitgaanden

OPROEP.

Heeren Indologen en Indische Juristen en Allen die belang stellen in Indonesië: wordt lid van het „*Nederlandsch-Indonesisch Verbond*" (contribu[tie]

...chts f 3.—, leden van aangesloten Vereenigin... zooals de „Indische Club", de „Indonesische ...dieclub" en „Boeatan", f 1.— 's jaars).

Deze jonge Vereeniging, die na een paar maan... bestaan reeds 170 leden telt, waarvan rond 30 ...donesiërs i.e. 55 % van alle in Nederland stu...rende Indonesiërs, stelt zich ten doel:

Het scheppen van gelegenheden, alwaar Neder...ders en Indonesiërs elkaar vriendschappelijk ...nnen ontmoeten om door cultureele uitwisseling ...door uitwisseling van ideeën en gedachten ...kaar beter te begrijpen en te waardeeren.

Zij tracht dit doel te bereiken door het geven van ...ngen, tentoonstellingen, filmvoorstellingen, ge...lige avonden en opvoeringen en de bestudeering ...alle cultureele vraagstukken.

Zij vermijdt alle politiek; zij laat deze aan de ...litici over, wetende dat alleen de cultureele ban... in den ruimsten zin genomen, zooals alle we...schappen, bouwkunst, godsdienst enz., tenslotte ...enige, duurzaamste banden zijn.

Zijn niet de tegenwoordige Zonen van Indonesië ... trotsch op de bevruchtende cultureele invloe... van de Indo-Germanen, de Hindoe's en van de ...nieten, de Arabieren vóór de komst der Ger...nen, de Hollanders?

Zoo zal er ook eens een tijd komen, dat het na...slacht trotsch zal zijn op de onafwendbare cultu...le invloeden van de Hollanders.

In beider belang leert elkaar nu reeds hier in ...land kennen, begrijpen en waardeeren, voor ge... Uw werkelijk arbeidsveld gaat.

Want Indonesië is en blijft voor U Heeren In...siërs, Indologen en Heeren Indische Juristen ...arbeidsveld en niet Holland.

...uit U daarom aan bij ons Verbond.

Namens het Hoofdbestuur:

SOERIPTO, *Vice-Pres.*

...iden, October 1926.

...schrijving lidmaatschap, mondeling of schrif... in het laatste kwartaal 1926 tevens geldend ...het vereenigingsjaar 1927, bij:

...Haag: Rd. Ms. Noto Soeroto, Laan van Meerdervoort 60.
A. Doeve, Ieplaan 90.
Ir. Hein von Essen, Nassaukade 55, Rijswijk (Z.H.).

...iden: Rd. Ms. Soeripto, Jan v Houtkade 20.
Mr. D. J. W. Kluiver, Hooigracht 20.

...terdam: L. D. Petit, Saxenburgerstraat 34.

Van Week tot Week.

...nsdag 26 October tot Maandag 1 November.

...d-Gouverneur-Generaal Mr. D. Fock. Den 10en ...dezer zal de oud-gouverneur-generaal Mr. Fock te ...s-Gravenhage, de plaats zijner definitieve vesti...ging, aankomen, verwelkomd door een comité van ...ontvangst.

...ch Genootschap. Over de „hervorming van het ...landbouwstelsel in de Vorstenlanden" zal de heer ...J. van Mook op Vrijdag 12 Nov. een voordracht ...houden in eene vergadering van het Indisch Ge...nootschap te 's-Gravenhage.

...dige Papoea's. Batavia, 26 Oct. (Aneta). [1]) Een ...tweehonderd Papoea's beschoot een transport Da...jaks van de Nederlandsche-Amerikaansche expedi...tie in Nieuw-Guinea met pijlen; het transport was ...genoodzaakt terug te trekken. Een volgende tocht ...van het transport kon ongestoord geschieden.

...tisatie naar de Lampongs. Batavia, 27 Oct. (Ane...ta). De eerste kolonisten van het Indo-Europeesch ...Verbond vertrokken naar de Lampongs. Het zijn ...twee gezinnen met 26 andere personen. Binnen...kort gaan 7 gezinnen met kinderen derwaarts, ...waarna voor 1926 de gelegenheid gesloten wordt. ...In totaal worden 12 perceelen uitgegeven. De ani...mo is groot, speciaal onder cultuurmenschen. Hy...giënische maatregelen zijn in voorbereiding. Het ...hoofdbestuur dringt aan op de opening van een ...lagere school op 1 Juli a.s.

...nieuwe Legercommandant. Bij Kon. Besuit is, met ...ingang van 2 November, benoemd tot luit.-generaal ...commandant van het leger en hoofd van het Dep. ...van Oorlog in Ned.-Indië, de generaal-majoor der ...Inf. van dit leger H. L. La Lau.

...derd. Bandoeng, 28 Oct. (Aneta). De overste der ...Infanterie G. A. Scheffer is bevorderd tot kolonel.

...erscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot officier ...in de Orde van Oranje Nassau, de majoor van den ...generalen staf N.-I. leger R. Schuursma, leeraar ...aan de Hoogere Krijgsschool.

[1]) ...tekst van de Aneta-telegrammen in dit Nummer is ontleend aan ...Vaderland".

Dijkbreuken in Deli. Medan, 28 Oct. (Aneta). Ten gevolge van dijkbreuken is de verbinding tusschen Medan en Asahan verbroken op twee plaatsen in de onderafdeeling Batoebahra, welke thans is geïsoleerd. De dijk tusschen Kisaran en Tandjong-Balei dreigt te bezwijken. De spoordijk wordt bedreigd. De Deli Spoorweg-Maatschappij zond werklieden naar het bedreigde punt.

29 Oct. De baanbreuk in Batoebahra is vergroot en vormt thans een gat van 30 Meter breed en 5 Meter diep. De opening is moeilijk te overbruggen. De stremming van het verkeer zal vermoedelijk zes dagen duren.

Koeliemishandelingen op Soeban Ajam en Poeloe Mandi. Batavia, 28 Oct. (Aneta). Het Hooggerechtshof veroordeelde den heer v. d. S., administrateur van Soeban Ajam, wegens koeliemishandelingen, tot zes maanden gevangenisstraf.

Medan, 28 Oct. (Aneta). De eisch in de zaak tegen den Japanschen assistent, die optrad als administrateur van Poeloe Mandi, wegens koeliemishandeling, is drie-en-een-halfjaar gevangenisstraf.

Door een koelie gedood. Volgens een Aneta-telegr. d.d. Loemadjang 23 Oct. is de heer R. J. F. Elsenburg, 2e machinist der suikerfabriek Djatiroto door een koelie aangevallen en zoodanig verwond dat de dood spoedig is ingetreden. De heer E. stond bekend als een humaan chef.

Raadsheer Mr. van der Stok. De president van den Raad van Justitie te Medan, de heer P. N. van der Stok, is benoemd tot Raadsheer in het Hooggerechtshof. (Aneta, 29 Oct.).

Noodlottige val. Semarang, 29 Oct. (Aneta). Kolonel C. S. Gomm is alhier van zijn paard gevallen, doordat dit schrok. Hij is ernstig gewond in het Hospitaal opgenomen.

Mr. S. J. Hirsch †. In den ouderdom van 70 jaar is te 's-Gravenhage overleden de heer mr. S. J. Hisch, oud-vice-president van het Hooggerechtshof van Ned.-Indië en oud-voorzitter van het Algemeen Syndicaat van suikerfabrikanten in Ned.-Indië. De overledene was ridder in de orde van den Ned. Leeuw.

J. J. Meyer †. Te 's-Gravenhage is, in den ouderdom van 69 jaar, overleden de heer J. J. Meyer, oud-a[illegible]stent-resident, o.m. officier d'académie, officier van de keizerlijke orde van den Draak van Annam en officier van de Kon. Orde van Cambodja.

De heer Meyer, uitnemend kenner van verschillende Indische talen en van de zeden en gewoonten der Javanen heeft, toen het Kol. Weekbl. een rubriek: „Wat de Inlander zegt" en „Wat de Chinees vertelt" opende [2]), geruimen tijd die rubriek uitstekend verzorgd.

Juristen voor den Ind. belastingdienst. Ten behoeve van den belastingdienst in Ned.-Indië kunnen enkele juristen, die met goed gevolg het doctoraal examen in de rechtswetenschap of in het Nederlandsch recht hebben afgelegd, worden uitgezonden als ambtenaren ter beschikking.

Nadere bijzonderheden bevat de Nederlandsche Staatscourant van 28 October 1926, No. 209.

Een typhoon te Djember. Djember, 29 Oct. (Aneta). Een hevige wind, die op sommige plaatsen het [illegible]ter van een typhoon had, teisterde de omgeving van Djember. De schade aan gebouwen van cultuurmaatschappijen bedraagt f 70.000.—.

Universitaire examens. Utrecht. Candid[illegible]-examen Ned.-Indisch recht den heer J. A. Smits.

Leiden. Taalk. cand. examen Indologie de heer K. G. F. Jonker en J. E. Hage — Cand. examen Indisch recht de heer W. J. Gerritsen.

W. J. G. Umbgrove †. Te Hilversum is, in den ouderdom van 61 jaar, overleden de oud-vice-admiraal W. J. G. Umbgrove, oud-commandant van de Zeemacht in Ned.-Indië. De overledene was ridder der Militaire Willemsorde en van den Nederlandschen Leeuw, officier der Orde van Oranje-Nassau, commandeur der Orde van het Legioen van Eer, enz.

[2]) t. w. in het Nr. van 24 Sept. 1903.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

De Padangsche Week.

Bovenstaande naam werd door de dagbladpers gegeven aan het werk van „Boeatan" in de daartoe met groote vrijgevigheid voor het goede doel afgestane zalen van „*Hotel De Witte Brug*" te 's-Gravenhage: een keurige tentoonstelling van Kunstnijverheid uit de Padangsche Bovenlanden, welke van Woensdag 27 October tot en met Woensdag 3 November heeft geduurd, afgewisseld door voordrachten en uitvoeringen daarmede in verband staande.

De tentoonstelling moest één dag, n.l. op Zaterdag 30 October onderbroken worden, omdat toen in de groote zaal van het hotel de tienjarige jubileumviering van de Vereeniging Nederland-Frankrijk plaats had. Al moest er helaas het centrum der smaakvolle expositie voor afgebroken worden — welke echter op Maandag

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereeniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West".

1 November vóór 's morgens 10 uur weer hersteld was, velen, die wellicht niet uit eigen beweging er heen zouden zijn gegaan, waren toen in de gelegenheid de prachtige, langs de wanden hangende, Menangkabausche weefsels te zien en te bewonderen.

Hetzelfde zal ook het geval zijn op 4 dezer, tot besluit dezer tentoonstelling, daar het feestmaal tot viering van het vijf-jarig bestaan van den Indischen Ondernemersraad dan in dezelfde zoo fraai versierde zaal plaats vindt.

Toevallige samenloop van omstandigheden heeft dus de bezichtiging dezer alleszins bezienswaardige tentoonstelling bevorderd, waar anders het onstuimige herfstweder niet tot het bezoeken er van aanmoedigde.

Over de officieele opening op 27 October j.l. schreef *„De Indische Verlofganger"* bij een foto, aan *Het Alg. Handelsblad* ontleend, o.m.:

„Woensdagmiddag is onder zeer groote belangstelling door den heer *Koningsberger*, Minister van Koloniën, geopend de tentoonstelling van Kunstnijverheid der Padangsche Bovenlanden, door „Boeatan" in de zalen van Hotel „De Wittebrug" georganiseerd, mede om belangstelling op te wekken voor de slachtoffers van de jongste natuurrampen ter Sumatra's Westkust.

„Nadat mevrouw van Beresteyn-Tromp den Minister bedankt had voor zijn tegenwoordigheid en ook de architect de Koo voor zijn medewerking bij den opzet van het tentoongestelde, nam de Minister van Koloniën het woord:

„Toen mij het verzoek om de tentoonstelling te openen bereikte", zoo sprak Z.Exc.", dacht ik aan een dienstreis, welke ik daar een jaar of tien geleden maakte en waar ik de aangenaamste herinneringen aan behouden heb. De tochten langs de vulkanen en de meren zijn mij altijd bijgebleven door hun wondere schoonheid en dikwijls verlang ik naar de dagen van toen terug. Op die reizen heb ik ook de bevolking leeren waardeeren. Ik heb mij klein gevoeid in dat land van het matriarchaat, soms slaak ik wel eens de verzuchting: „Hadden wij hier ook maar het matriarchaat." Toen ik in dat land reisde was de bevolking welvarend en gelukkig. Op die reis, vervolgde spr., heb ik ook de weverijen en de koperslagerijen bezocht.

Toen trof het mij al, dat men hier niet van een nijnijverheid in den eigenlijken zin van het woord kan spreken.

„Het heilig moeten voor het dagelijksch brood is daarbij nog niet aanwezig. De bevolking is betrekkelijk welvarend, de industrie is tijdpasseering; toch moet die industrie beschermd worden, want die tijdpasseering zal wel eens door omstandigheden hoofdbron van inkomsten kunnen worden [1]). Daarom is het goed, dat in ons land belangstelling gewekt wordt voor Indië en Indische Kunstnijverheid. Daarom breng ik gaarne hulde aan Boeatan voor haar mooi en volhardend werk. Het is een moeilijk werk, maar een schoon werk.

„Ik noodig u uit mij te volgen naar de tentoonstelling, die ik gaarne voor geopend verklaar."

De genoodigden verspreidden zich daarna in de tentoonstellingszalen, waar de kostbaarste weefsels op de meest gunstige wijze geëtaleerd zijn. Die weefsels munten uit, zooals men weet, door een zeer groote distinctie, hoewel het gebruikte versieringsmateriaal grootendeels het meest opvallende is, dat wij kennen, namelijk gouddraad. Doch dit goud is op zoo'n smaakvol eenvoudige manier verwerkt, dat het geheel van een nobele soberheid is. Naast het goud is de hoofdkleur dezer weefsels een schitterend naturel rood, dat op onze wijnkleur lijkt, terwijl de ornamentatie in zijn eenvoud toch getuigt van een overweldigend rijke fantasie.

Naast de weefsels is er nog een schat van zilver-, goud- en koperwerk te zien, naast prachtig snijwerk in hout, bamboe en klapperdop, een groote verscheidenheid van kunstvol vlechtwerk. Men lette vooral op de vitrine, waarin prachtvolle sirih- en kalkdoosjes geëtaleerd zijn, alsmede op de reproductie van de zoo fraaie woning van een Hoofd uit die streken.

Er hebben 's avonds en 's middags belangwekkende voordrachten plaats gehad.

Over den eersten a[illegible] schrijft *Het Vaderland* onder het hoofd: *„Een [illegible] door Sumatra's Westkust"* hoe onderhoudend de heer W. A. Uiterwijk uit Nijmegen, die gedurende de kwart-eeuw, welke hij er met genoegen doorbracht, land en volk lief kreeg, vertelde van zijn vele ondervindingen, aan de hand van een reeks fotografische opnamen, welke een goed beeld gaven van de lieflijke schoonheid dier streken, het schilderachtige der volksdrachten hoofdzakelijk uit eigen handweefsel en edelmetaal smeedkunst bestaande, terwijl ook de adat-huizenbouw van hun groote kunstzinnigheid getuigt. In gedachte hebben de aanwezigen dien avond een prachtreis, geprojecteerd op het doek, meegemaakt. Bij men[illegible]een is zeker de wensch opgekomen dit eens in w[illegible]kelijkheid te mogen doen, want natuurlijk zijn de mooiste lichtbeelden slechts flauwe weergaven, al worden ze door een enthousiast deskundige toegelicht.

Het ochtendblad van Vrijdag meldt over Donderdagavond 28 October:

„Te midden van de fraaie voorwerpen die Boeatan uit de Padangsche Bovenlanden in groote salon van Hotel de Wittebrug heeft s[illegible] gebracht, waaronder menig stuk getuigt bekwame kunstenaarshand afkomstig te zijn, gisteravond *prof. T. J. Bezemer* uit Wagen[illegible] gesproken over deze kunstnijverheid.

„Mevrouw van Beresteyn had haar collect[illegible] taarnplaatjes ter beschikking gesteld.

„Prof. Bezemer wees op het merkwaardig[illegible] dat kunstnijverheid in Indië een voorname [illegible] bron van inkomsten kan zijn. Meestal i[illegible] sch[illegible]den tijd, als er geen landbouw te do[illegible] wordt de kunstnijverheid beoefend. En een de merkwaardigheid is dat deze Kunst mee[illegible] leen de gebruiksvoorwerpen betreft. Zelfs [illegible] poea's versieren hun omgeving.

„Het Westen heeft de kunstnijverheid [illegible] Indië in menig opzicht geschaad. Vroeger [illegible] b.v. de Dajaks schelpen voor de versiering [illegible] kende groote hoeden. Thans ziet men dat [illegible] voor Europeesche hemdsknoopjes gebruikt w[illegible]

De oudste huisvlijt is stellig het vlechten. [illegible] overal in den Archipel bekend en tot Ku[illegible] groeid. Vrij algemeen wordt bamboe gebruikt, ook rotang en sommige biessoorten, zelfs pa[illegible] haar. Zooveel materiaal levert een rijkdo[illegible] vlechtkunst.

„Men zou geneigd zijn aan te nemen, dat [illegible]ven zich aangesloten heeft bij het vlechtwerk [illegible] dit schijnt toch niet overal het geval te zij[illegible] weefmateriaal vindt men ook vezels van [illegible] schors en planten.

„De Toradja's dragen nog wel geklopte [illegible] schors.

„Het weven gaat algemeen met primitieve [illegible] weeftoestellen. Alleen in de Padangsche [illegible] landen vindt men er voetbeweging bij. Des [illegible] staat men verbaasd over de fraaie producten.

„Op Java staat het weven niet zoo hoog. [illegible] ken staat daar vooraan.

„Spr. behandelde daarna het ikatten, waar[illegible] bij een gansche reeks lichtbeelden andere [illegible] kunsten, als houtsnijkunst, bamboebew[illegible] koperslagerij, enz. besprak".

In het l.l. Vrijdagavondblad lezen wij:

„Boeatan" zet haar propagandaweek in [illegible] de Witte Brug" voor de kunstnijverheid v[illegible] Padangsche Bovenlanden met groote opgew[illegible] voort. Gistermiddag hield mevrouw Becker[illegible] lezing over de weefkunst, waarvan op de [illegible] stelling zulke bizonder fraaie producten b[illegible] bracht zijn.

„Met groote kennis van zaken, verklaa[illegible] merkwaardigheden en eigenaardigheden v[illegible] werkstuk afzonderlijk, aan de hand van [illegible] prachtcollectie.

„Het weefsel uit de Padangsche Boven[illegible] had haar speciale aandacht, omdat het naar [illegible] meening het mooiste *weef*werk in den eig[illegible] zin van het woord is, daar de sierkunst der [illegible] technieken meer berust op kleurenaanbreng[illegible] het weefsel *(batik)* of op de te weven [illegible] *(ikat)*.

„Haar interessante lezing vond algemeene [illegible] deering.

„Voorts werden gisteravond in samenw[illegible] met het Ned. Indon. Verbond van Jongeren [illegible] nisaties, Javaansche wajang en dansen met [illegible] lan vertoond. De belangstelling was zeer g[illegible]

„De heer van Hinloopen Labberton heeft [illegible] beerd in korte trekken den toehoorders een [illegible] zicht omtrent de wajang te geven. Ieder, d[illegible] weet van dit symbolisch spel, weet ook hoe [illegible] lijk dit is.

„De heer Labberton is er toch in ge[illegible] het talrijke gehoor eenig denkbeeld er van [illegible] ven en zeker heeft hij meerdere belangstelling gewekt.

Raden Mas Soeripto gaf, als *dalang*, een interessante wajangvertooning. De kunstv[illegible] leder gesneden wajangfiguren waren in br[illegible] ontvangen van het Rijksethnografisch Museum Leiden.

„Siti Soendari danste na de pauze een S[illegible] dans, zoo fijn als een Vorstenlandsche pr[illegible] Raden Mas Soebanto, op bewonderensw[illegible] wijze, vol vuur en gratie, den Kelonodans.

Maandagmorgen 1 November werd de tentoo[illegible] vereerd met een zeer belangstellend bezoek van de Koningin-Moeder, die niet alleen belangrijke [illegible] pen deed van Menangkabausche weefsels, [illegible] een gift schonk, waarvoor door Boeatan aan [illegible] nijveren in de geteisterde streken bestellingen [illegible] worden gedaan. Als altijd, gaat Hare Majesteit [illegible] in het goede voor.

Over den laatsten avond lezen wij:

„De reeks voordrachten, die Boeatan ge[illegible] seerd heeft ter opluistering van de tentoo[illegible] uit de Padangsche Bovenlanden is beslo[illegible] een avond, gewijd aan Indischen ernst en [illegible]

„Lidadihe werkte mee, en dan is een go[illegible] van de stemming al verzekerd. De IJssels[illegible] de van Houweningens, ditmaal aan de pi[illegible]

---

1) Mits dan ook het artistieke karakter, dat wij er zoozeer in bewonderen, bewaard blijve, zouden wij hieraan willen toevoegen.

assisteerd door Willy Matthies, spelen altijd met zooveel toewijding, dat het publiek vanzelf meegesleept wordt.

„Zeer veel succes had ook de heer Willem Niestadt met zijn voordracht en o.a. van de toespraak tot de hoofden van Lebak van Multatuli.

„Mevrouw L. Dinger zong met haar welluidende alt mooie Indische liedjes, uitnemend begeleid door Mevr. A. de Bruyn-ten Brummeler, beide in Menangkabausch costuum. Het groote salon zingt niet gemakkelijk, maar de wanddecoraties verbeterden blijkbaar de accoustiek.

„De heer Niestadt declameerde nog verscheidene andere gedichten en gaf een koddige beschrijving van een Totok in Boeatan.

„De avond was gezellig en zeer geslaagd."

DE CONTRIBUTIE ad f 5.- 's jaars minimum, voor het lidmaatschap dezer vereeniging, loopt voor hen die zich in het tijdvak van 1 October tot en met ultimo December opgeven tot en met ultimo December 1927. Zij ontvangen het „Kol. Weekblad" dus gratis gedurende het laatste kwartaal van dit jaar.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De nieuwe bestuursperiode.

Het „*Soer. Hbl.*" (11 Sept. 2de bl.) heeft aan de rede van jhr. mr. de Graeff bij de bestuursaanvaarding de waarde toegekend van een „vertrouwenwekkend woord", waaruit geen conclusies mogen worden getrokken voor het toekomstig bestuursbeleid. De bladen die dit wèl deden, hebben naar het inzicht van het *S. Hbl.* van 18 Sept. (2de bl.) ten aanzien van het beleid der nieuwe bestuursperiode in hun voorspelling den wensch tot vader der gedachte gemaakt. Zij hebben zich te veel laten leiden door de atmosfeer waarvan 's Landvoogds rede doortrokken was en onvoldoende aandacht geschonken aan de passage, waarin de nieuwe bewindvoerder zich zelf voorloopig incompetent verklaarde tot het geven van een uitspraak over de groote lijnen der bestuursvoering. De nieuwe G. G. wenscht zich, als voorzichtig bewindsvoerder, eerst te oriënteeren. Hij gaf echter, bij voorbaat, de verzekering het zijn duren plicht te achten het door zijn voorganger verkregen financieel evenwicht te handhaven. Hij hulde zijn rede in een vertrouwenwekkenden vorm, die het „*Nws. v. d. Dag v. N.-I.*" („Bedenkelijke momenten") aanleiding gaf tot scherpe critiek, zonder dat dit blad nochtans, zooals te verwachten was, de realiteit uit het oog verloor. Wèl echter wordt de realiteit miskend door de links-georiënteerde organen, die den nieuwen Landvoogd indeelen in hun geestessfeer. Met het „*Indische Volk*" wenscht het *S. H.* te wachten op 's Landvoogds daden. Het *S. H.* wacht die echter bovendien met vertrouwen af, omdat jhr. mr. de Graeff, als vertegenwoordiger der Koningin, niet de behoudsman zooals het „Ind. Volk" hem voorstelt, zijn voornaamste plicht zal achten het Gezag tegen aantasting, van welke zijde ook, hoog te houden. Voor het overige vertrouwt het *S. H.* dat de nieuwe Landvoogd zijn koers zal uitzetten in verband met de omstandigheden, die voor hem gunstiger zijn dan voor zijn voorganger, welk voordeel hij echter uitsluitend aan mr. Fock dankt. Het zijn de omstandigheden welke het bestuursbeleid van een getrouw Gouverneur-Generaal bepalen en volkomen is dan ook de klacht van den afgetreden Landvoogd in zijn afscheidsrede te begrijpen, toen hij zei:

„Meer dan wie ook heb ik ervaren, dat de Staatsman, die het schip van Staat moet sturen, de omstandigheden niet kan dwingen maar zijn wil. De financieele toestand, zooals die in de na-oorlogsjaren zich in verschillende landen voordeed, en zooals ik dien ook hier heb gevonden, verplichtte mij om allereerst en hoofdzakelijk mij bezig te houden met het herstel van het financieel evenwicht. Wanneer men zich nu heeft voorgesteld om de plannen, die men zich na jarenlangen arbeid voor land en volk heeft gevormd, te verwezenlijken, en om de idealen, die men voor land en volk koestert, na te streven, en men ziet zich dan verplicht vóór en bij alles de gezondmaking der financiën voor oog te houden, en zijn plannen en idealen daarbij achter te stellen, dan gevoelt men hoezeer men door de omstandigheden wordt gedreven".

Het *S. H.* is overtuigd, dat jhr. mr. de Graeff dezen daad de coeur van zijn voorganger op zijn werkelijke waarde heeft geschat, hetgeen ook in zijn rede uitkwam. Er is geen enkele aanleiding om den afgetreden en den nieuwen Gouverneur-Generaal in hun eerlijke bedoelingen ten opzichte van de Inlandsche bevolking tegen elkander uit te spelen.

Het *Soer. Hbl.* (21 Sept. 2de bl.) citeert de „Java Nippo" (7 Sept.), een op Java verschijnend Japansch blad, over „*De bestuurswisseling*". *De Locomotief* geeft Indische stemmen over „*De bestuurswisseling*" (24 Sept. blz. 31), een beschrijving door A. J. Cunningham over „*De politieke situatie in Egypte*" (25 Sept. blz. 35) en een hoofdartikel over „*De Troonrede*" (21 en 22 Sept. blz. 3 en 17). Het *Bat. Nwsbl.* schrijft over „*Azië*" (15, 16, 20, 22, 23, 24 en 25 Sept. 2de bl.). De *Java Bode* vermeldt „*Nieuwe ontvoogdingsmaatregelen*", de weg naar zelfbestuur (22 Sept. L. N.), en bevat een beschouwing van den resident van Palembang over „*De Bestuurshervorming*", eene uiteenzetting voor den Handel (28 Sept.).

Het vierde Natuurwetenschappelijk Congres.

Van alle zijden zijn de natuur-philosophen naar Batavia gekomen ter bijwoning van het 4de Natuurwetenschappelijk congres (*Bat. Nwsbl.* 23 t/m 28 Sept.). De Gouv.-Generaal, beschermheer van het Congres, heeft den openingsdag door zijn aanwezigheid opgeluisterd. *Dr. H. J. Th. Bijlmer* sprak over: „*Een bezoek bij een onbekenden dwergstam in het Centraal Gebergte van Nieuw-Guinea in 1912*", dr. *G. J. Nieuwenhuis* over „*De Philippijnen en Ned.-Indië*" (25 Sep.t). *Dr. H. F. L[illegible]* ontvouwde zijn nieuwe ideeën over „*De oorzaak der kwaardaardige gezwellen*" (27 Sept. 2de bl. Zie ook „*Het Kankervraagstuk*" in hetzelfde blad, de *Java Bode* van 25, 27 en 28 Sept. en *De Loc.* van 27 en 29 Sept. blz. 3 en 48).

Dr. B. C. P. Jansen sprak mede namens *dr. W. F. Donath* over „*Het isoleeren van anti-beri-beri vitamine*" (25 Sept. 2de bl.). Spr. zette uitvoerig uiteen hoe een extract van rijstzemelen (*dedek aloes*) herhaaldelijk werd gefractionneerd met allerlei stoffen, waarvan bekend is, dat ze reageeren met biogene aminen. De werkzaamheid van de verschillende fracties werd bepaald met behulp van bondols of nonnetjes (*munia maja*), een klein vogeltje. Ten slotte werd een kristallijn product verkregen, waarvan bij elementair-analyse de waarschijnlijkste formule bleek te zijn $C_6 H_{10} O N_2$. De physiologische werkzaamheid bleek zoodanig te zijn, dat 1 à 2 deelen van het vitamine in staat zijn het vitamine-tekort van 1 millioen deelen gewasschen, geslepen rijst te compenseeren (zie *Java-Bode* van 27 Aug. „*Een wetenschappelijke overwinning*").

Dr. W. F. Donath leidde in — mede namens *dr. B. C. P. Jansen* — het onderwerp „*Over maïs en hare toebereiding in Ned.-Indië in verband met de voedingswaarde*" (*Bat. Nwsbl.* 25 Sept. 2de bl.). Een zeer groot deel van de bevolking op Midden-Java en in den Oosthoek, en bijna de geheele bevolking van Madoera, gebruikt maïs als hoofdvoeding inplaats van rijst. Beide medici hadden nagegaan hoe de Inlandsche bevolking de maïs voor het dagelijksch gebruik toebereidt. Daarbij bleek duidelijk, dat er twee methoden (met kleine variaties) bestaan, waarvan de eene uit een oogpunt van vitamine-voorziening zeer afkeurenswaardig is (bijv. bij Wonosobo, Garoeng en het Diëng-plateau, Tengger-gebergte) en een methode, waarbij praktisch geen verlies van anti-beri-beri-vitamine plaats heeft (zooals op Madoera, hoogten rondom Poedjon). Het bleek dat in de desa's waar zich Madoereezen hadden gevestigd, de bevolking de goede methode ook toepast.

Over „*De uitbarsting van den Goenoeng Batoer op Bali in 1926*" (*Bat. Nwsbl.* 25 Sept. 2de bl.) deelde *dr. Ch. E. Stehn* mede dat de waarnemingen gedurende de laatste eruptie hebben doen uitkomen dat de nieuwe eruptie in geen verband staat met den centralen vulkaan. Het magma reet een vroeger gebruikte spleet weer open en vergrootte haar in Z. W. richting. De uitbarsting behoort dus tot het type der excentrische erupties onder vorming van verschillende, achter elkaar gelegen krateropeningen, het z.g. Etna-type. De spleet zelf verloopt tamelijk wel radiaal. De vulkanische verschijnselen waren tot nu toe van effusieven (lava-uitvloeiingen) en explosieven aard (lava-fonteinen en uitwerpen van versch materiaal in den vorm van vloeibare en half-vaste slakken en bommen en van asch, vulkanisch zand en lapilli). Het is niet onmogelijk, dat een uitbreiding der vulkanische werkzaamheid van den voet naar den top der centrale kegel volgen zal. De Etna en andere vulkanen hebben daarvan verschillende voorbeelden gegeven. Hoewel de explosieve werkzaamheid in de laatste weken zwakker geworden is, toont het opnieuw vooruitdringen der lava, dat de krachten in het inwendige nog niet uitgeput zijn. Een voortdurende observatie van den vulkaan is daarom in de eerste weken nog noodzakelijk.

Atjeh (vervolg). **Wegen in Noord-Sumatra.**

Aan de zeer opmerkelijke en gedocumenteerde verslagen van een studiereis door Atjeh, ondernomen door den heer *Van der Laan,* den hoofdredacteur van de „Deli Crt.", hebben meerdere bladen reeds belangrijke gedeelten ontleend. Volgens *De Loc.* (24 Sept.) spreken zij een duidelijke taal. Zij verdienen gelezen en herlezen te worden — en op Java begrepen. Begrepen vooral daar, waar men het Atjeh-beleid zal moeten bepalen.

De *Deli Crt.* (21, 22 en 29 Sept., 1 en 2 Oct. „*Nog een en ander over Atjeh*"; 22 Sept. „*De Bakongan-zaak V*" vervolgt hare artikelen over Atjeh. De heer *Van der Laan* getuigt o.m. van den geweldigen vooruitgang, dien we op Noord-Sumatra in de laatste jaren op technisch gebied hebben doorgemaakt en die nog lang niet zijn eindpunt heeft bereikt:

We maakten een reis naar Atjeh — aldus schr. —. En we hebben daarbij ten volle gebruik gemaakt van het wegennet dat de Oostkust van Sumatra met Atjeh verbindt. Padang—Medan—Koeta Radja is thans een doorloopende heirbaan geworden, die het in beteekenis, lengte en bruikbaarheid met glans kan opnemen tegen

de grootsche schepping van Daendels in zijn grooten weg over Java. Vooral sedert de weg over de waterscheiding van Padang Tidji naar Seulimeun gereed is gekomen en de weg en de spoorbaan twee afzonderlijke verbindingen met Koeta Radja vormen. Voorbij Koeta Radja kan men reeds een 60-tal K.M. de Westkust oprijden en overal is men thans bezig de consequentie daarvan te aanvaarden, in de doortrekking van dezen weg, die in de toekomst Koeta Radja via Tjalang, Meulaboh, Tapa Toean, met Singkel zal verbinden. Op verschillende punten ter Oost- en Westkust gaan reeds zeer bruikbare wegen diep het binnenland in, nieuwe gebieden ontsluitend, gemeenschap brengend met vroeger geïsoleerde gebieden. Dat dit op de Westkust nog niet geschied is, is een der fouten die ons zuur zijn opgebroken en die thans zoo spoedig mogelijk hersteld moet worden. Met de boot van Olehleh naar Siboga gevaren, konden we in laatstgenoemde plaats de auto weer afladen en in een uur of negen waren we dienzelfden dag weer te Medan, gebruik makend van de schitterende verbinding die onze ingenieurs over den Boekit Barisan en de hoogvlakte van Toba hebben aangelegd voor de verbinding tusschen twee belangrijke gewesten. Daarbij sluiten zich aan de Tobaweg en de Alasweg tot diep in Atjeh, de Gajoeweg en de nieuwe Asahan-Tobaweg, die weer nieuwe gebieden zal ontsluiten. Wanneer men nu even nagaat, dat al deze doorgaande verbindingen van den Deli-Spoorweg en de Atjehtram en die uitgestrekte, duizenden kilometers lange wegen een werk zijn van de laatste 10 of 15 jaar, dan mogen we in dit opzicht zeker wel van een grootschen vooruitgang spreken.

Het Ned.-Ind. Onderwijs-Congres.

Op het N. I. O. K. te Jogja *(De Loc.* 18 Sept. blz. 31 t/m. 25 Sept. blz. 38) zijn zeer belangrijke onderwerpen besproken. De heer *W. H. Th. Marcus* behandelde het den laatsten tijd zoo veelbesproken technisch onderwijs, inzonderheid de vraag of aan een opleiding van middelbare technici behoefte bestaat; en hij achtte een reorganisatie van het technisch onderwijs noodig. De heer *J. van Goudoever* besprak het onderwijs aan zwakzinnigen, de heer *P. Post* het geschiedenisonderwijs op de Indische school, *dr. G. J. Nieuwenhuis* zette zijn denkbeeld over een Paedagogisch Instituut uiteen en besprak in dat verband de personeelsopleiding. Over de groote taak, welke de schoolartsen in Indië wacht, sprak *mevr. dr. J. Sluimers-Egyedi;* over psychotechniek en beroepskeuze *dr. J. Stroomberg.* Van zeer groot actueel belang was de voordracht van den regent van Batavia, R. A. A. A. Djajadiningrat, over de aansluiting van het onderwijs bij de cultuur en de wenschelijkheid van decentralisatie in het onderwijs.

Het Congres van het Java-Instituut.

De Loc. (17, 23 en 24 Sept. blz. 18, 2 en 27) bevat bizonderheden omtrent het programma van het 5de Congres van het Java-instituut, dat van 23—26 Sept. te Soerabaja zou gehouden worden. De heer *Dijkerman,* burgemeester van Soerabaja, sprak bij de opening de welkomstrede uit. Hij wees o.a. op het opleven der belangstelling in de inheemsche kunst, de danskunst en de tooneelkunst. *Mr. J. Kunst* behandelde in de eerste ochtendzitting het onderwerp: „Een en ander over de Hindoe-Javaansche muziek, speciaal die van Oost-Java".

Islam-Congres.

Het Al Islam Hindia Congres te Soerabaja is den 17den Sept. aangevangen. *(De Loc.* 21 en 22 Sept. blz. 4 en 17). H. M. Mansoer vertelt, dat voorloopig voor leden van het Islam-wereldcongres in aanmerking komen 32 Islamietische landen. Doel van het Islam-wereldcongres is: *a.* vorming van eenheid onder de Islamieten van de geheele wereld; *b.* hooghouden van Islamietischen godsdienst en beschaving; verder verspreiding van den godsdienst en *c.* maatregelen nemen ter voorkoming van godsdienstige geschillen onder de verschillende secten (behalve de vier richtingen — madzdab — in den Islam, bestaan in Arabië nog verschillende richtingen, welke kleine groepjes vormen; de groote madzdabs zijn de Sjafi'i, Hambali, Kanapi en Maliki), het verbeteren van gezondheidstoestand, verkeerswezen enz. in Hedjaz. Het congres wordt elk jaar gehouden, het kan ook plaats vinden in een vrij Mohammedaansch land buiten Hedjaz. Leden van het congres kunnen zijn Mohammedaansche regeeringen of onafhankelijke staten en lichamen of vertegenwoordigers van Islamietische vereenigingen in koloniale landen. Het Islam-congres heeft besloten de contributie voor ieder lid vast te stellen op 900 pd. st. of *f* 11.000.— ongeveer.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over den Rengasboom.

Volgens verklaring, voorkomende in de „Pewarta Soerabaija" van 6 April 1926, zijn bij de bevolking twee soorten van Rengasboomen bekend, n.l. de Rengas gajam en de Rengas tjelik.

Laatstgenoemde soort is voor den mensch het gevaarlijkst.

In aanraking komende met die boomsoort, zwelt het menschelijk lichaam zoodanig op, dat de beweging[en] moeilijk zijn, terwijl zij in sterkere mate nog toene[men] wanneer bladeren of vruchten zijn aangeraakt.

Twee mandoers van den irrigatiedienst hebben langs de gevolgen daarvan moeten ondervinden.

Zij zagen bij een waterkanaal in het bosch ee[n] Rengas tjelikvruchten en niet wetende met w[elke] vrucht zij te doen hadden, nam ieder hunner vrucht in de hand, met het doel daaromtrent bij deren inlichtingen in te winnen.

Zij hadden aan de vruchten geroken en deze ge[...]pen en ontvingen, thuis gekomen, al spoedig antw[oord] op de door hen tentoongespreide weetgierighe[id] den vorm van een sterk opgezwollen gelaat.

Door spoedige toediening van medicijnen ko[n] genezing echter weldra intreden.

Onder een Rengas gajam doorloopende, kunnen dezelfde wonden op het lichaam vertoonen als welke het gevolg zijn van eene aanraking met Yelikboom.

Daarbij wordt de opmerking gemaakt, dat niet [...] persoon onder den invloed komt.

Wanneer men er geen voorbeschiktheid voor [...] kan men zich zonder gevaar onder den Rengas g[...]boom bewegen.

Deze behoort tot de grootere soort boomen [...] palmvormige baderen.

De rengas tjelik daarentegen heeft slechts de gr[...] van een papajaboom en kan men dus niet tot de g[...] boomsoorten rekenen.

De ziekteverschijnselen door den Rengasboom te[...] gebracht, zijn bij de bevolking bekend onder den n[aam] van „boejoet rengas" en worden door haar met e[...] geneesmiddelen behandeld.

Deze bestaan uit het nat van garnalen, gemengd [met] keukenzout en tamarindezuur en met welk vocht [het] lichaam van den patiënt wordt ingewreven.

Voor hen, die zich gaarne in de bosschen bew[egen] of daartoe verplicht zijn, kan dit medicijn van g[root] nut zijn.

Concurrentie op scheepvaartgebied in het Djambi[sche]

In het jaar 1923, zoo schrijft men in de „Pew[arta] Soerabaija" van 16 April 1926, werd te Djambi de [Chi]neesche kongsie „Hwa Siang" in het leven geroe[pen] tengevolge van een geschil met de Koninklijke Pa[ketvaart] Maatschappij, die op hare schepen van de [Chi]neesche passagiers voor de reis naar Singapore e[en toe]slag vroeg, in verband met het verschil tussch[en de] voeding voor de Chineesche en Inlandsche rei[zigers].

Eene concurrentie met de Paketvaart Maatsc[happij] was daarvan het gevolg.

Daarna werd van de zijde der Chineezen de ko[ngsie] Loen Tjioen Hong Kiok opgericht.

Eerstgemelde kongsie heeft de „Norebaar" e[n de] tweede de „Tho Lam" in de vaart.

Behalve deze beide kongsies bestaat nog de „S[iang] Giap" kongsie, die een groot deel van de lading [naar] Singapore vervoert, terwijl de Paketvaart Maatsch[appij] zich met eene kleine rubberlading moet tevreden [stel]len.

In het afgeloopen jaar heeft de Paketvaart M[aat]schappij dientengevolge de regeling met de Male[ische] handelaren gemaakt, dat zij voorschot geeft op [het] product, bijaldien van hare schepen gebruik word[t ge]maakt.

Dit werd noodig geacht, aangezien ook de Male[ische] handelaren neiging toonden tot een handelsvervo[er in] eigen gelegenheid.

Aangezien de Siang Giap kongsie geen gebrek [aan] lading heeft, is zij verplicht andere schepen [...] Ban Tek Gwan in te huren.

De Inlandsche handelaren, ten deze niet ten a[chter] willende blijven, hebben eveneens een kongsi[e tot] stand gebracht met *f* 100.000.— kapitaal, welke [...] geleid door den Djambiër Hadji Hanafie.

Zij is in het bezit van 2 hekwielers, n.l. de „Hi[...]" en de „Thong Bie".

Doch deze schepen hebben alleen de riviervaa[rt en] komen niet buitengaats.

De Djambische handelaren hebben terstond [...] partij getrokken en laten de rubberlading op zijde [...] boord vastbinden, om daarop plaats te nemen, m[et het] gevolg dat zij tot aan de markt van Djambi gee[n] [...]sagekosten hebben te betalen en de lading do[or op]zuiging van water bij verkoop eene belangrijke [toe]name aan gewicht aanwijst.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over den politieken toestand in Ch[ina]

In de „Pewarta Soerabaya" van 17 April 1926, w[ordt] gewezen op het feit dat de Chineezen in Ned.-Ind[ië op] dit oogenblik de gebeurtenissen met groote bela[ngstel]ling volgen, welke in China plaats vinden, en d[at zij] zich de vraag stellen tot welk resultaat die bew[eging] zal leiden.

Naar de meening van den schrijver hebben de v[er]delingen in China daarin weinig vertrouwen en g[elo]ven zij niet dat groote veranderingen in het lev[en zul]len worden geroepen.

De politieke toestanden in China toch zijn nie[t]

en geheel onzeker doch ook verward.
Terwijl men in een zeker deel van de nieuwsbladen de mededeeling kan vinden dat het leger van Generaal Feng Yu Siang (Pang Gok Siang) terugtrekkende is, kan men in andere nieuwsbladen lezen dat het zich tegen de Peking belegerende vijanden weet staande te houden.

De bestaande verwarring wordt in geen geringe mate bevorderd doordien generaal Feng Yu Siang zich bij de Kuo Min Chuun of roode partij heeft aangesloten tot groote vreugde van de ultra-nationalisten.

De vreemde persbureaux, die voor het grootste deel in handen zijn van de Europeanen, maken daarvan in hunne nieuwsbladen evenwel geen melding en moet men zich niet verwonderen wanneer men daarin wel-eens het bericht aantreft dat de partij van de Generaals Chang Tso Liu (Tio Tjok Lieu) en Wu Pei Fu (Go Pwee Hoe) als overwinnaars in den strijd aan de winnende hand zijn.

Het is nog niet lang geleden dat de Europeesche nieuwsbladen melding hebben gemaakt van de instructie, welke door de Engelsche Regeering aan de Engelsche autoriteiten in China werd verstrekt, om, wanneer van de zijde der Chineezen geen aanleiding werd gegeven, zich van inmenging in de ontstaande verwikkeling te onthouden.

Deze maatregel hield vermoedelijk verband met de toenemende vermindering van Engelsche handelsinvloeden in het Oosten en met de overtuiging dat het tegenwoordige Chineesche volk niet meer op den vroegeren voet kan worden behandeld.

De positie, welke Engeland op dit oogenblik in China inneemt, is eene zeer gevaarlijke, omdat de Sovjet-republiek staat aan de zijde van generaal Feng Yu Siang en de combinatie Chang Tso Lin—Wu Pei Fu aan de zijde van Japan.

Inmenging in de Chineesche politieke zaken zou voor Engeland op een inval van Rusland op de Engelsch-Indische grenzen beteekenen of het opwekken van den toorn van Japan.

De strijd, welke China te aanschouwen geeft, heeft als werkelijken ondergrond de bedoeling om te trachten het Chineesche volk te houden buiten de communistische invloeden, die door de protocolmogendheden worden gevreesd.

Want het wordt begrepen, dat als eenmaal China geheel rood zal zijn, voor de imperialistische beweging voor extra-territoriale rechten geen plaats meer zal zijn.

Het is algemeen bekend, in welke moeilijkheden Engeland is geraakt na de beschietingen, welke te Shanghai en te Shameen hebben plaats gehad en dat de Engelsche Regeering, ter voorkoming van nog ernstiger verwikkelingen, sedert dien tijd een gematigder houding heeft aangenomen.

In verband daarmede acht de schrijver het plichtmatig er op te wijzen, hoe de Engelsche autoriteiten steeds der partijen in Zuid-China hebben gesteund, ten einde de groote Engelsche handelsbelangen in die streken te verdedigen, terwijl de partijstelling van de Engelschen voor de combinatie Chang Tso Lin—Wu Pei Fu wel is gebleken uit de door hen verspreide berichten, dat de troepenmacht van generaal Feng Yu Siang steeds terugtrekkende was, hoewel deze, volgens andere berichten, zich te Kalgan ophield, teneinde zijn leger te organiseeren.

In elk geval had generaal Feng Yu Siang de sympathie der Westersche Persbureaux niet meer.

Generaal Chang Tso Lin werkt in het belang en tot nut van Japan, terwijl generaal Wu Pei Fu onder Engelschen invloed staat.

Generaal Feng Yu Siang is het slachtoffer van deze imperialistische politiek in China, niettegenstaande hij de Chineesche volksbelangen juist verdedigde.

Hoewel hij eene groote vergissing heeft begaan door zich bij de communistische partij aan te sluiten, zoo moet men toch eerbied hebben voor zijne daden.

Het is mogelijk dat een deel van het Chineesche volk hem niet op prijs stelt, doch niettemin blijft hij een soldaat, die tot voorbeeld kan dienen voor elk militair.

Hij is nog jong en heeft geleidelijk de sympathie van velen in het land weten te verwerven, omdat hij, in tegenstelling met zijne vroegere chefs, de discipline weet te handhaven, over organisatietalent beschikt en zich niet aan roofpartijen schuldig maakt.

Generaal Feng Yu Siang staat in zijn optreden zuiver tegenover de protocolmogendheden en heeft zijne vaste overtuigingen op politiek en economisch gebied.

Hij streeft naar den vrede en wordt gedwongen den strijd met de vijanden te aanvaarden, die sterker zijn dan hij.

Voor het geval hij het onderspit mocht delven, is het een val van een goed patriot en van een goed politicus, terwijl hij, als overwinnaar, een goed militair dictator zal zijn, die in staat is met rechtvaardigheid de beteugels in handen te houden en met handhaving van de discipline zich in de wereld zal weten te doen gelden.

Op welke wijze het schaakspel zal eindigen, zal de toekomst leeren.

—•—

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Zonder Tropen geen Europa!

Onder dezen pakkenden titel heeft de Heer H. F. Tillema de gedurende zijn jongste reis door de Buitengewesten opgedane indrukken op sanitair en hygiënisch gebied als boekwerk het licht doen zien. De trouwe lezers van het Kol. Weekblad hebben den schrijver reeds op zijn tochten in de verste uithoeken van den Indischen Archipel gevolgd, toen hij indertijd zijne reisbrieven welwillend te onzer beschikking stelde. Maar wat ze daarbij moesten missen: de aanschouwelijke voorstelling van hetgeen de hr. T. beschreef, daarin voorziet thans het door hem uitgegeven werk. De tekst is namelijk verlucht met niet minder dan 334 afbeeldingen, de een al belangwekkender dan de ander, en alle zonder onderscheid schitterend uitgevoerd.

Evenals met zijn vroeger verschenen werk „Kromoblanda" het geval is geweest, heeft de hr. Tillema deze *kostelijke* en *kostbare* uitgaaf geheel voor eigen rekening genomen niet alleen, doch haar gratis gezonden aan „vrienden van den Indonesiër" en bovendien een (beperkt) aantal exemplaren beschikbaar gehouden om te kunnen voldoen aan aanvragen van hen die zich als belangstellenden aanmelden.

Het door den schr. aan ons toegezonden exempl. ligt ter kennismaking in de leeszaal van Oost en West, Heulstraat 17, den Haag.

Zij die wezenlijk belangstellen in het vraagstuk der volksgezondheid op de Buitengewesten, waar ten deze nog zoo ontzettend veel te doen valt ten bate der bewoners, zullen ongetwijfeld deze nieuwe onbaatzuchtige daad van den Heer Tillema van ganscher harte toejuichen en op prijs stellen.

Naar grooter Nederland.

Dr. C. P. Gunning, rector van het Amsterdamsch Lyceum, heeft — het is genoeg bekend — onlangs een reis door Indië gemaakt, en hoewel zijn verblijf aldaar slechts eenige maanden duurde, heeft hij er toch stof verzameld voor een lijvig geïllustreerd boekwerk, hetwelk dezer dagen bij W. P. van Stockum te 's-Gravenhage, onder bovengenoemden titel, is verschenen.

Oogenschijnlijk ligt aan dit boek geen bepaalde strekking ten grondslag; het bevat de losse indrukken van een man van wetenschappelijken ernst, die voortdurend getuigenis aflegt van gezond en frisch enthousiasme over hetgeen hij in Indië heeft gezien en opgemerkt.

Een mooie aanbeveling is wel het voorwoord van den gouverneur-generaal Jhr. de Graeff, die zegt dat hij Dr. G.'s boek in veler handen wenscht, niet alleen omdat het een trotsch beeld geeft van hetgeen de Nederlandsche natie vermocht en nog steeds vermag, omdat het daarmede ons nationaal gevoel bevredigt, maar ook — en vooral — omdat het eene aansporing in zich sluit om onze nationale taak in Ned.-Indië met trouw en volharding tot het einde te volbrengen.

Locale Belangen.

Het Nr. van 16 Sept. bevat het slot van een leerzame beschouwing van den hr. G. de Raad: De (nieuwe) Kiesordonnantie in de practijk. We ontleenen hieraan enkele bijzonderheden. Nog vormt het Europeesche kiezerscorps het talrijkste deel der kiezers, doch voor alle gemeenten gaat dit niet meer op. Blitar, Cheribon, Kediri, Malang, Padang en Pasoeroean, in elk dier locale ressorten is het inheemsche kiezersaantal grooter dan dat der Europeanen. Onder de oude ordonnantie was niet nergens zoo en nadrukkelijker kon niet gemanifesteerd worden, dat ook deze wijziging der decentralisatiewetgeving beteekent een verder gaande concessie aan het verlangen der landskinderen, om eigen zaak te besturen, om zelf de eigen belangen te behartigen. De kiezerslijsten 1925—26 wijzen uit dat slechts 8 % van het totaal der kiezers van inheemschen landaard is, terwijl dit thans klom tot 30 %. En deze stijging in elk opzicht kwam tot stand niettegenstaande de non-coöperation idee ook hier veler hoofd en hart gevangen houdt. Duidelijk blijkt dat inderdaad de propaganda voor deze gedachte eenige kracht heeft gehad als men het op het gering aantal inheemschen dat de Soerabajasche lijst vertoont. Hier is het aantal der inheemschen slechts 11 % van het totaal, een cijfer dat duidelijk te kennen geeft hoe hier een soort van antipropaganda tegen het gebruikmaken der mogelijkheden van de nieuwe kiesordonnantie haar krachten heeft getoond en niet zonder succes arbeidt. Ook de cijfers voor Batavia en Semarang wijzen wel in die richting.

Aan de nieuwe raden de taak van de non-coöperatiebeweging de wind uit de zeilen te nemen, door open oog en hart te toonen voor de tallooze nooden der groote veelsoortige maatschappij. Ongetwijfeld staat men hier voor een moeilijke taak. Van hoe goeden wille ook, men zal er nimmer in slagen bevrediging te schenken aan hen, wier gevoel niet in evenwicht wordt gehouden door klaar inzicht. Doch „à l'impossible nul n'est tenu". Wanneer bij de raden een gezonde erkenning wordt gevonden van het feit, dat nu zijn uitdrukking vindt in de samenstelling van het nieuwe kiezerscorps, dan zal ook aan de andere zijde te meer blijken, dat de non-coöperatiegedachte verderfelijk is misschien voor de decentralisatie, doch zeer zeker voor land en volk zelve. Onjuist begrip van vaderlandsliefde,

gepaard met verkeerd inzicht in de wezenlijke verhoudingen en sympathie voor Britsch-Indië waaruit immers zooveel wijsheid komt, dit alles brengt tot de verkeerde gedachte, dat niets doen beter is dan de hand aan den ploeg te slaan.

Gedenkboek S. T. O. V. I. A.

Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de School tot Opleiding van Indische Artsen (Stovia) is bij G. Kolff en Co. te Weltevreden, een gedenkboek verschenen, dat ongetwijfeld een der belangrijkste uitgaven is van den laatsten tijd, omdat het als het ware een geschiedkundig document vormt van wat in de laatste driekwart eeuw in Indië ten bate der bevolking op geneeskundig gebied is verricht door wetenschappelijk opgeleide Indonesiërs (aanvankelijk dokter-djawa, vervolgens Inlandsch arts en tegenwoordig Indisch arts genoemd).

Het typografisch fraai uitgevoerde werk, verlucht met tal van portretten en illustraties bestaat uit twee gedeelten; het eerste opent met eene bijdrage van A. de Waard, die een schets geeft van de ontwikkeling der School van af de oprichting in 1851 tot heden, waarna artikelen volgen welke betrekking hebben op verschillende vakken die aan de Stovia worden onderwezen. In het tweede gedeelte zijn een aantal bijdragen opgenomen die — de een in mindere, de andere in meerdere mate een indruk kunnen geven van de beteekenis die de oud-leerlingen van de Stovia door hun arbeid hebben voor de Indische gemeenschap; verschillende dier opstellen bevatten herinneringen van oud-leerlingen zelf. Ten besluite eenige tabellen, grafieken, naamlijsten enz. benevens een tweetal kaarten, welke een overzicht geven van de verspreiding der aan de Stovia afgestudeerden.

De Indische Mercuur.

No. 43 (27 Oct.). De toekomst der koffiecultuur in Ned. Oost-Indië. Voordracht, gehouden op 15 Oct. 1926 voor de Kon. Vereeniging Koloniaal Instituut, door Dr. A. J. Ultée. — Uitkomsten van het mijnbouwkundig onderzoek van goudhoudende terreinen van de res. Westerafdeeling van Borneo, door J. de Kroes, besproken door Prof. Dr. L. Rutten. — De wereld-theepositie. — Overzicht van den invoer van enkele artikelen in de Buitengewesten gedurende 1925. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een uitgebreide literatuur-opgave over de navolgende onderwerpen: economische zaken; arbeids- en andere vraagstukken van sociaal belang; nijverheid, brandstoffen en waterkracht; delfstoffen en metalen, geologie; diversen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned. Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 13 (25 Sept). De invloed van een mestgift boven of beneden het optimum. — De economische beteekenis van de oliepalmen-cultuur voor Sumatra, door P. J. Bliek. — Het district Djampang-Wetan, door Dr. S. van Valkenburg. — Besoekisch Proefstation (mededeelingen, ontleend aan het jaarverslag over 1925).

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 13 (15 Sept.). Takkanker van thee, door C. H. Cadd. — In het rijk der Cattleya's door C. H. Prins (vervolg). Onwettige occupatie (van gouvernementsgrond), door A. F. Velders (slot). — Overeenkomsten voor de levering van landbouwproducten door Inlandsche landbouwers (slot), door A. J. Koens. — De vooruitzichten voor koffie. — De gevolgen van de verhooging van het invoerrecht op thee op het verbruik in Nederland. — De ontwikkeling der Fransche koloniale hulpbronnen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

De hoofdinhoud van het Nr. van 20 Oct. is gewijd aan het Koloniaal Instituut te Amsterdam; het artikel is verlucht met afbeeldingen en tal van portretten. — Verder vraagt de hr. H. F. Wagenaar Reisiger aandacht voor het nieuwe kantoorgebouw der Ned. Handel-Maatschappij te Amsterdam (ook hierbij eenige illustraties).

Het Nr. van 27 Oct. houdt in: Een en ander uit Java's verre verleden (vervolg), door L. — Paroengkoeda (plaatsje in West-Preanger). — De E. N. I. A. T. (Eerste Ned.-Ind. Automobiel-Tentoonstelling) te Weltevreden, 31 Juli—6 Aug. 1926, door Ch. — Het vraagstuk van Java's bevolkingsaanwas, door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis (vervolg). — Ook dit Nr. is fraai geïllustreerd, o.a. met een afbeelding der plechtige opening van het Kol. Instituut door H. M. de Koningin.

Koloniale Studiën.

De Aug.-afl. brengt de volgende bijdragen: Belangstelling in het Civiel Weduwen- en Weezenfonds, door ir. H. M. J. Hart. — Het volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië, door H. M. Hirschfeld. — Het jaarverslag van de Javasche Bank over 1925—26, door Dr. W. M. F. Mansvelt. — Het Britsch-Indische belastingonderzoek, door ir. E. P. Wellenstein. — De rubriek Gedachtenwisseling bevat: Een landbouwatlas van Java en Madoera, door Dr. J. Stroomberg. — De rubriek Wetgevende Kroniek: De begrooting voor 1927. — De Economische Kroniek: Verslag van het Tweede Volksh[...] vestingscongres. — Ten slotte Boekbespreking: De[...] tralisatie-verslag 1924—25. — Verslag betreffende [...] dienst der Opiumregie over het paar 1925, enz.

Als Bijlagen bevat deze afl. Nr. 1 en 2 eener nieu[...] maandelijksche publicatie: Systematische catalogus [...] tijdschrift- en dagbladartikelen (uitgaande van het [...] April j.l. opgerichte Bureau voor economische en so[...] le dokumentatie te Weltevreden).

De Indische Post.

In de rubriek „Onze Meening" van het Nr. va[...] Sept. geeft dit blad wederom te kennen zich m[...] richting van den nieuwen Gouverneur-Generaal n[...] kunnen vereenigen. Na eenige linksche perscomm[...] ren gegeven te hebben besluit de schr.: „Misschien [...] de nieuwe G. G. die den heeren van links meer ga[...] een vinger, de heele hand gaf, na deze comment[...] neiging gevoelt, den arm terug te trekken. In elk [...] val kan dit eerste contact, dat hij met Indië kreeg [...] zijn afwezigheid van 8 jaar, hem van nut zijn om [...] koloniaal-politieke verhoudingen te onderkennen, [...] als deze thans inderdaad zijn. — Verder schrijft „O[...] Meening" kritisch over de benoeming van gene[...] majoor van Genderen Stort tot legercommandant ([...] als men weet is echter dezer dagen niet hij, doch [...] neraal La Lau als zoodanig benoemd).

Overigens vindt men in genoemd Nr. o.m. nog [...] beschouwing: De ontwikkeling van Suriname, wa[...] zeer waardeerend geschreven wordt over de bek[...] Nota van den Ondernemersraad voor Suriname.

De West-Indische Gids.

Veronderstellende dat de redacteur der rubriek S[...] name in dit blad nader op den inhoud van de N[...] afl. zal ingaan, wordt hier volstaan met een titelop[...]

De Corantijn-kwestie op den goeden weg? door [...] H. D. Benjamins. — Walter E. Roth, door Joh. F. S[...] leman. — Boekbespreking, door Mr. B. de Gaay F[...] man (Niederländisch-Westindien, van O. Winkler). Bibliographie.

* * *

Curaçao, door U. Driebergen (Beschrijving van [...] maat, bevolking enz., met plaatjes en foto's.). (Min[...] V, No. 12, 1926, bl. 684).

Verslag van den dienst van het Boschwezen in [...] derlandsch-Indië over het jaar 1925 (Departement [...] Landbouw, Nijverheid en Handel). Weltevreden, L[...] drukkerij.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chinee[...] pers. No. 39. 25 Sept. 1926. (Bureau voor de Volks[...] tuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevre[...]

BOEKAANKONDIGING.

De Redactie werd toegezonden: Morks' Commerc[...] Technische Wegwijzer, bewerkt door A. Bosman, [...] seerend Ingenieur, Uitgave van J. Morks, Den [...] Ten gebruike voor alle industrieelen, technische [...] kanten, handelaren in technische artikelen en alle [...] dere verbruikers van materialen of voorwerpen [...] technischen aard, levert deze gids ongetwijfeld [...] hier genoemden veel gemak op. Toegevoegd is een [...] voerig alfabetisch naam- en zakenregister en een g[...] aantal waardevolle technische gegevens.

Suriname.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat de Twe[...] Kamer de pogingen om tot een grensregeling tussc[...] Suriname en Britsch-Guiana te komen, niet opgeeft. [...] was ook niet te verwachten nadat Minister Kon[...] berger er toe is overgegaan de op de zaak betrekk[...] hebbende stukken ter kennisneming aan de Kamer [...] te leggen.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer [...] treffende het derde hoofdstuk der Staatsbegrooting v[...] 1927 (Buitenlandsche Zaken) lezen wij dan:

„§ 15. *Grens tusschen Suriname en Britsch Gu[...]* Het had de aandacht getrokken, dat in de briefw[...] ling tusschen de Britsche Regeering en de N[...] landsche Regeering na de uitspraak in 1899 van [...] scheidsgerecht te Parijs in zake de grensscheiding [...] schen Britsch-Guyana en Venezuela — welke brie[...] seling den 15den Juni j.l. door den Minister van [...] niën aan de Kamer is overgelegd — de standpu[...] door die Regeeringen ingenomen ten aanzien van [...] vraag of het gebied tusschen de New River en [...] Coetari Coeroeni tot Britsch-Guyana dan wel tot S[...] name behoort, lijnrecht tegenover elkaar staan. [...] vraag werd gesteld, of sindsdien door de Nederland[...] Regeering stappen zijn gedaan om met de Brit[...] Regeering tot overeenstemming aangaande de gr[...] scheiding te geraken. Zoo ja, welke zijn dan die [...] pen? Zijn dergelijke stappen niet gedaan of [...] resultaat gebleven, dan ware het gewenscht, dat [...] Regeering alsnog pogingen aanwendde om tot een [...] lossing van de quaestie te komen.

Op publicatie van alle bescheiden, op dit vraa[...] betrekking hebbende, werd aangedrongen."

Tot zoover het Voorloopig Verslag.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat bij de behandeling van de vorige begrooting door een ongelukkig misverstand van het Departement van Buitenlandsche Zaken de zaak niet is opgeschoten. Een dergelijke calamiteit is dit jaar uitgesloten. De Minister zal nu wel weten om welke kwesties het gaat. Zijne Excellentie vindt alles uitvoerig uiteengezet in een artikel in „De West-Indische Gids" van deze maand, onder het hoofd „*De Corantijnkwestie op den goeden weg?*"

Wij vertrouwen dat de Minister daarvan kennis heeft genomen.

Na hetgeen bij de vorige begrootingen van Buitenlandsche Zaken en van Suriname door de heeren IJzerman en Droogleever Fortuyn over deze kwestie gezegd is, kan men niet aannemen dat de Kamer er genoegen mede zou nemen dat de Minister eenvoudig verklaart, dat hij de kwestie niet kan beschouwen als aan de orde te zijn. De kwestie is reeds 25 jaar aan de orde en er is geen enkele reden om een regeling langer uit te stellen. Hoe langer men daarmede wacht, hoe moeilijker het wordt tot overeenstemming te komen.

Onze lezers zullen zich herinneren, dat de toenmalige Minister van Buitenlandsche Zaken, Jhr. de Marees van Swinderen, in 1913 heeft verklaard dat die overeenstemming reeds bereikt was, een verklaring die in 1924 door Minister de Graaff vierkant werd tegengesproken.

Nu de correspondentie is overgelegd, kan de Kamer zich overtuigen hoe de vork in den steel zit en behoeft zij niet te berusten in onjuiste of ontwijkende antwoorden van de Regeering.

Het is jammer dat Minister Koningsberger den inventaris van de overgelegde stukken niet heeft gepubliceerd, zoodat zij die de dessous van deze kwestie kennen, niet kunnen beoordeelen of *alle* stukken, die tot opheldering kunnen strekken, overgelegd zijn.

Het is te hopen dat de Kamer de puntjes op de i zal zetten. Het is Suriname er niet om te doen in het bezit te komen van den driehoek tusschen de genoemde grensrivieren. Zeer terecht zeide de heer IJzerman op 27 November 1925 in de Tweede Kamer:

„*Hoe die grens wordt vastgesteld, is voor Suriname een levensquaestie, maar dàt zij wordt vastgesteld, is voor Suriname van groot belang.*"

Wij wenschen voor de toekomst alle wrijving te voorkomen, die anders zeker niet zal uitblijven. Meer dan eens is in de laatste jaren gebleken welk gevaar in onzekere grenzen schuilt. Onze Regeering houde niet vast aan onjuiste, op onvoldoende kennis van zaken steunende uitspraken van vroegere Regeeringen.

• • •

Onder dagteekening van 25 October heeft de Minister van Koloniën aan de Tweede Kamer toegezonden een ontwerp van wijziging van de Surinaamsche begrooting voor 1927 met de volgende toelichting:

„Naar aanleiding van eene desbetreffende uitnoodiging van Minister de Graaff, heeft het Koloniaal Instituut te Amsterdam in 1921 eene commissie in het leven geroepen voor het geven van leiding aan technisch-wetenschappelijke en practische onderzoekingen van Surinaamsche houtsoorten en voor het verschaffen van voorlichting aangaande de hoedanigheden van die houtsoorten.

Aan bedoelde „Commissie van advies en onderzoek in zake Surinaamsche houtsoorten", waarvan professor van Iterson voorzitter is en professor de Bussy als secretaris fungeert, en die onder hare leden de hoogleeraren Went en te Wechel telt, is nader toegevoegd de hout-expert, Dr. Ir. J. Ph. Pfeiffer, gewezen technoloog aan het Boschproefstation te Buitenzorg.

Het Gouvernement van Suriname draagt grootendeels de kosten van de werkzaamheden dier commissie (vgl. art. 39 van het wetsontwerp).

De wetenschappelijke onderzoekingen hebben reeds aangewezen dat vele Surinaamsche houtsoorten zich voor tal van verschillende toepassingen zéér goed leenen en in het algemeen niet voor de hardhoutsoorten van andere, ook overzeesche gewesten behoeven onder te doen. 1)

Bij de werkzaamheden van de commissie op meer practisch terrein is verder gebleken, dat voor die houtsoorten ook afzetmogelijkheden bestaan, mits verbetering wordt gebracht in den zeer onregelmatigen aanvoer van het hout en in de wijze van afwerking daarvan bij den kap. Ten einde te trachten het zoover te brengen, dat een regelmatige en aan de eischen beantwoordende exploitatie van de Surinaamsche bosschen plaats vindt, is het in overleg met de voornoemde commissie en met den Landvoogd raadzaam voorgekomen, Dr. Pfeiffer voor den tijd van ten hoogste anderhalf jaar ter beschikking van den Gouverneur te stellen, ten einde plaatselijk als Adviseur in zake houtkap-aangelegenheden werkzaam te zijn.

In verband daarmede heeft genoemde deskundige, die in September j.l. zijne bestemming heeft gevolgd, tevens mede eene studiereis naar Zuid-Afrika verricht in het belang van den afzet in dat gewest van spoorwegdwarsliggers van Surinaamsch hout, waarmede destijds aldaar een eerste proef werd genomen"...

• • •

In „Het Vaderland" van 28 October, Avondblad B, een uitvoerige brief uit Suriname over de nota van den Ondernemersraad voor Suriname.

De schrijver bepaalt zich niet tot een relaas van den inhoud der nota, maar geeft daarover belangrijke kritische beschouwingen.

• • •

Onlangs vestigden wij hier de aandacht op een reisbeschrijving „*Naar de Tibiti*" in „De Periskoop." Deze is nu afzonderlijk overgedrukt en de schrijver, de heer E. Essed, B. Sc. Edinb., was zoo vriendelijk ons daarvan een exemplaar toe te zenden, waarvoor onzen dank. Wij zullen niet nalaten de interessante reisbeschrijving te herlezen.

1) Zie de als Mededeeling no. XXII Afdeeling Handelsmuseum no. 6 uitgegeven publicatie van het Koloniaal Instituut, onder den titel: „De Houtsoorten van Suriname", 1e Deel (192?).

Curaçao.

Het vergaan van de „Ina Vanterpool".

De *Amigoe* deelt hieromtrent mee:

„Het ongeluk gebeurde op Donderdag 16 September. Zoowel de *Ina Vanterpool* als de *Virgina* lagen op de reede van St. Eustatius voor anker. Tengevolge van den orkaan, die meer noordelijk woedde, was de zee zeer ruw en de wind zuidwest, dus landwaarts, zoodat de beide schepen geen zeil konden maken om weg te komen.

Van beide schepen brak de ankerketting, doch de *Ina* werd op de rotsen geworpen en stuk geslagen, terwijl de *Virgina* zich in het zand vastwerkte en behouden bleef.

Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor, omdat de bemanning van beide schepen bijtijds zich in veiligheid kon stellen. Ook de mail werd gered. De lading is echter voor het grootste deel bedorven."

Spaar- en Beleenbank van Curaçao.

Het zesenzeventigste jaarverslag is verschenen.

In het afgeloopen boekjaar werd ƒ 101.588.— op panden beleend; ƒ 95.215.50 werd aan hoofdsom, ƒ 9.252.76 aan rente afbetaald. Op hypotheek werd uitgezet ƒ 124.260.—, ƒ 67.528.— aan hoofdsom en ƒ 37.009.13 aan interest afbetaald. Voor de obligaties waren deze cijfers achtereenvolgens ƒ3500.—, ƒ24.29.— en ƒ 1954.17.

Er waren niet minder dan 50 stortingen van ƒ 500.— en daarboven.

Van het winstsaldo ad ƒ 9984.99 is ƒ 40.— dividend uitgekeerd en ƒ 4784.99 op het extra reservefonds overgebracht.

Stoomverbinding met de bovenwindsche eilanden.

De *Amigoe* vindt in het vergaan van de paketschoener *Ina Vanterpool*, waarvan wij in ons blad melding gemaakt hebben, aanleiding nog eens te pleiten voor een stoomverbinding tusschen de eilanden. Het blad herinnert er aan, dat er vijftien jaren geleden zulk een stoomverbinding geweest is, en somt nog eens de bezwaren op van 'n reis met een zeilschip van tien tot twaalf dagen naar de bovenwindsche eilanden. Zelfs een reis naar Aruba van ten hoogste twee dagen doet bijna niemand meer met een schoener; men wacht op een stoomboot, al kost dat ongeveer driemaal meer.

ƒ 24.000.— 's jaars kost die zeilverbinding.

„Booten van de K. W. I. M. en Horn-Linieschepen doorkruisen de Caraibische zee in alle richtingen. Wij kunnen ons moeilijk voorstellen, dat voor den prijs van ƒ 24.000.— niet de een of andere maatschappij te vinden zal zijn om maandelijks of om de zes weken, n.l. 2 keer per kwartaal, de drie Bovenwindsche eilanden aan te doen. En al zou 't eenigszins duurder worden, wel nu, wat zou dat?

We leven nu eenmaal in een tijd dat de mensch wat meer comfort verlangt — en bovendien zal dat meerdere, wat 't misschien kosten moge, wel niet zoo'n invloed hebben op ons budget, dat de Hooge Wetgever in het Moederland er ons leelijk op zal aankijken.

Zoo oppervlakkig beschouwd schijnt er dus alles voor te zijn, om ten spoedigste die stoomverbinding tot stand te brengen. Geen die er iets bij verliest en velen die er bij winnen.

Want de mailverzending is goed geregeld over Portorico en St. Thomas. En voor passagiers en lading is een maandelijksche gelegenheid, of desnoods 2 reizen per kwartaal, zeer zeker voldoende.

't Is daarom, dat wij het Bestuur deze zaak in ernstige overweging geven."

De Fransche kabel.

De *Amigoe* schrijft:

„Het heeft al meermalen onze aandacht getrokken, dat onze Fransche kabel, die toch overal vertakt is op onze Antillen en West-Indië, ons beter op de hoogte houdt van heel ver weg dan wat dicht in onze nabijheid ligt, beter over allerlei benzelingen en onbeduidendheden, dan over geweldige gebeurtenissen en catastrophen. Een voorbeeld uit de laatste dagen. Over de tennis- en boxerkampioenen, over zwemmers en zwemsters, die bij den overtocht over het Kanaal slaagden of mislukten enz., enz. worden we tot in de puntjes ingelicht.

Maar terwijl geheel Florida door een orkaan vrijwel verwoest schijnt, krijgen we slechts eenige summiere berichten."

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoopen te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

De Sumatra.

11 November wordt de kruiser *Sumatra* op Curaçao verwacht.

De Bond der Surinamers.

Deze vereeniging had een feestavond ingericht „ter waardeering van de zedelijke verklaring". Men raadt in geen tienen, wat dit voor een feest was... Het gold de erkenning der vereeniging als zedelijk lichaam.

De *Amigoe* meent, dat er zeker 3 à 400 Surinamers op Curaçao zijn, voor het grootste deel werkzaam bij de C. P. I. M. en de C. S. M.

Branden op de Isla.

Herhaalde malen is er in den laatsten tijd brand uitgebroken op de Isla. Bij een brand op 24 September l.l. is ook de goulet *Frisia* van de Curaçaosche Handelmaatschappij een prooi der vlammen geworden. Dit schip was bestemd om na afloop der orkaanmaanden emigranten van Cuba te gaan halen.

Over de oorzaak dezer branden schrijft de *Amigoe:*

„De reden, dat in den laatsten tijd op de Isla veel meer branden voorkomen dan vroeger, is gelegen in de nieuwe moderne kraak-methode van olieraffinaderij die sinds een jaar ongeveer hier toegepast wordt.

Dit raffinagesysteem werkt onder zeer hoogen atmosferischen druk en bij een geweldige hitte. Het gevolg daarvan is, dat het staal der buizen enz. van deze installatie zeer veel te lijden heeft en spoedig doorgebrand is. Wanneer er nu een lekkage ontstaat in die pijpen en of een buisleiding doorbrandt, stort zich die olie met alle vluchtige dampen en gassen onder hoogen druk in den vuurgloed der ovens en heeft men den felsten brand die men zich denken kan, die met elke minuut steeds grooter uitbreiding krijgt. Met *stoom* tracht men het vuur in de ovens te dooven en met foamite probeert men den brand van de olie te blusschen. Bij de uitstekende organisatie van de brandweer der Isla, die alleen door technici bediend wordt, heeft men tot nu toe elken brand weten te bedwingen. Zooals wij vernemen, zal een der „plants", waarvan het staal en de constructie niet bestand blijkt tegen de geweldige hitte en den hoogen druk, binnenkort gesloopt en door een geheel nieuwe vervangen worden."

Uit den Verren Vreemde.

De mandataris over Syrië.

Een gerucht wil dat er tusschen Rome en Parijs besprekingen zouden zijn ingezet betreffende een overdracht van het Volkenbondsmandaat over Syrië van Frankrijk op Italië.

Van Fransche zijde is aan dit gerucht stellig, zelfs met eenige verontwaardiging, elk recht van bestaan ontzegd. Bekend is dat het mandaatschap Frankrijk veel teleurstelling gebracht heeft, dat het nog steeds hooge financieele eischen blijft stellen, dat de toestand er geenszins rooskleurig is, dat de Turksche invloed het eindsucces hoogst onzeker maakt.

Denkt Frankrijk zich in de positie van den mandaathouder van den Volkenbond, dan weet 't voor de groote inspanning geen mooier en hooger loon te mogen verwachten, dan Syrië rijp te kunnen maken voor zelfbestuur; verheven doel inderdaad, maar dat de gebrachte geldelijke offers toch niet in de schatkist zal doen terugkeeren. 't Is te verklaren, dat een en ander menig Franschman de wenkbrauwen doet fronsen, nu hij onder de ongunstige financieele positie van zijn land pijnlijk gebukt gaat. En ook te verklaren zou zijn, dat een ander er toe kwam Frankrijk erover te polsen of 't van dien lastpost misschien af wil komen.

Kwam een zoodanig aanbod van Moskou, waar steeds naar gelegenheid tot expansie van de Sowjet-politiek gezocht wordt, het zou niet dwazer zijn geweest, dan menig ander daar uitgebroeid imperialistisch plan. Ware het van Angora gekomen, het zou zeker zonderling zijn geweest, aangezien Turkije zelfs geen lid van den Volkenbond is, en Turkije allerminst gezind zou zijn Syrië tot een onafhankelijken staat te maken, maar afgezien hiervan, — of juist hierom zou bij Turkije de lust om de Syrische zaken te beredderen wel groot kunnen zijn, en het zou daarmede ook gemakkelijker klaar kunnen komen dan Frankrijk, dat juist door de stelselmatige tegenwerking van Angora de half-bereikte successen weer in elkaar ziet vallen.

Maar Italië? Financieele soesah heeft Mussolini niet minder dan Poincaré, al trekt hij er zich wat minder van aan. Vat hij de Volkenbondsmandaattaak nauwgezet op, dan zou Italië van Syrië ook geen kolonie hebben te maken, maar zich er op moeten toeleggen Syrië zoodra mogelijk op eigen beenen te laten staan en gaan. De Turksche politiek zal ten opzichte van Italië niet milder gestemd zijn dan t.o.v. Frankrijk, integendeel zelfs, Angora en Rome zijn geenszins boezemvrienden.

En toch komt 't niet onwaarschijnlijk voor, dat Italië Frankrijk erover gepolst heeft het Syrische mandaat over te nemen.

Italië streeft er naar de eerste Middellandsche zeemogendheid te worden. 't Is door zijn Tripolis-politiek met Turkije toch al op gespannen voet, en in den Oostelijken hoek van de oude Wereldzee denkt 't zich nog wel een rol toe. 't Heeft ten opzichte van de Volkenbondspositie nu en dan reeds eigen opvattingen doen blijken, die van de Fransche afweken. Volgens een verklaring van Mussolini moet het voor zijn overbevolking geen uitweg meer zoeken in vreemde landen, maar voor een eigen emigratiegebied zorgen. In verband hiermede troefde het elk Duitsch verlangen naar een mandaatgebied steeds af met een: eerst Italië.

Met deze opvattingen zou 't zeer goed verklaarbaar zijn, dat Rome Parijs nu in zake Syrië is gaan polsen. Maar even verklaarbaar is 't dat Parijs niet op 't aanzoek wenscht in te gaan.

Brengen wij in dit verband enkele aanhalingen van pas, uit de boodschap door Mussolini den 28en October tot het Italiaansche volk gericht, ter eere van den vierden verjaardag van het fascisme.

In de opsomming van het vele door het fascisme in het laatste jaar aan Italië gebracht, komt voor: de ondernemingslust van de koopvaardij herleefde, de Italiaansche vloot neemt de tweede plaats in in Europa, de vierde in de wereld.

Elders luidt het loflied:

Waar de gebruikelijke toevluchtsoorden voor de landverhuizing werden gesloten, heeft het fascisme een commissie ingesteld voor verhuizing binnenslands en versterkte het zijn werk in de kolonies. Ook hier is in een jaar tijds indrukwekkend werk verricht. Djarabub werd bezet en de rechtstreeksche overheersching in Somaliland werd uitgebreid tot de sultanaten in 't Noorden. Jubaland werd bij Somaliland gevoegd. De wet op het verkrijgen van het Italiaansche burgerschap voor Rhodos en de Egeïsche eilanden maakte van deze eilanden een onafscheidelijk en onwrikbaar deel van het Italiaansch vaderland. Grootsche werken werden uitgevoerd in Tripoli, Cyranaïka, Eutrea en Somaliland. Over eenige jaren zal Bengazi eindelijk een veilige haven bezitten en zal Massawa de eerste haven zijn aan de Roode Zee.

Daarna werd ook gewag gemaakt van de overeenkomst met Engeland in de Abyssinische aangelegenheden.

Maar met dit al, zeide de Duce:

Het werk, dat in vier jaren tijds volbracht is, is inderdaad groot, maar het is niet vodoende. Wij staan nauwelijks aan het begin.

Om te eindigen met dezen oproep:

„De fascistische revolutie, die het moreele erfdeel geworden van het Italiaansche volk, zal Italië groot maken naar alle zijden en overal en tegen iedereen wie ook.

Fascisten uit geheel Italië, ziethier de boodschap, die ik tot u richt op den vierden verjaardag van de revolutie. Ik ken uw trouw, beproefd in jaren van strijd, uw verlangen naar strijd en overwinning, uw ijzeren tucht. De kreet die vandaag uit uwe menigte zal opgaan, is dezelfde als die van de eerste dagen en de eerste groepen. Voor de toekomst van de fascistische revolutie, voor de macht des lands. Te wapen!"

Een Italië met dezen geest bezield, kan wel naar een in Syrië te vervullen rol en taak verlangen, maar 't is zeer de vraag of deze met de moderne democratische mandaatopvatting zou overeenstemmen. Wellicht is Italië in Syrië, dat zelf niet veel geschikte immigratieruimte aanbiedt, het portaal naar een begeerd achterland.

Moet men met het Fransche dementi de opgeworpen kwestie als afgedaan beschouwen? Naar 't ons voorkomt bestaat hiertoe wel reden, maar toch schijnt men niet allen hieromtrent geheel gerust te zijn. Sjekri ... lan, die van een vreemd mandaat in welken vorm ook niet wil weten, en die op een Italiaansch mandaat nog minder gesteld zou zijn dan op een Fransch, heeft 't noodig gevonden een nadrukkelijke tegenspraak te geven van een bericht, volgens hetwelk hij met den Italiaanschen staatssecretaris Grandi onderhandeld zou hebben over de overdracht van het mandaat voor ... jaren. Hij heeft Grandi nooit gesproken, met het denkbeeld van een overdracht kan men nooit bij hem ... komen. „De eenige mandatarissen voor Syrië zijn de Syriërs zelf".

Een zoodanig optreden lijkt toch op eenige ongerustheid van die zijde te wijzen, al kan 't ook wel alleen een vrijpleiten zijn van een hinderlijke, hatelijke verdenking.

Uit de Rijksconferentie.

De bijeenkomst der premiers te Londen nam ook de verbinding luchtvaart en haar vraagstukken voor de verbinding van de verschillende deelen van het rijk in behandeling. Sir Samuel Hoare, de Britsche minister voor het luchtverkeer, sprak zeer optimistisch over de toekomst. Hij meende te mogen voorspellen dat men binnen korten tijd in 2½ dag van Londen naar Canada, in 5 dagen naar Syrië, Bombay, 6 dagen naar Kaapstad, 11 dagen naar Sydney vliegen en 13 dagen naar Auckland in N.-Zeeland zal vliegen.

Ook voor het luchtschip breekt een veelbelovende toekomst aan. Op de vertegenwoordigers van de dominions en van Br. Indië was een beroep gedaan om tot samenwerking te komen om een betrouwbaren metereologischen dienst en goed ingerichte landingspunten, met aanlegmasten voor bestuurbare luchtballons.

Zooals bekend, is voor de inrichting van een vlot werkenden betrouwbaren meteorologischen dienst, bedacht en berekend op de behoefte van de luchtvaart, in Nederlandsch-Indië vrijwel nog alles te doen. Bij Cobham's vlucht over onze Oost is op dit gemis gewezen. Hetgeen ter Britsche rijksconferentie behandeld

voor N.-I. een aanwijzing zijn van het vroeger ons hier aangehaalde:

Al wie met ons mee wil gaan,
Die moet onze manier verstaan.

archipel vormt voor het luchtverkeer in het Oosten een niet te ontwijken dwarsstreep tusschen West en Oost, tusschen Zuid en Noord. Wij hebben dit niet zuchtend te beschouwen als een beroerde omstandigheid, maar 't blijde te begroeten als een nieuwe gelegenheid om een taak en een plicht te vervullen in het groot internationaal volkerenleven.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amersfoort.

INDISCHE VULKAANBESTIJGINGEN.

aardige en interessante avond ligt in het verschiet voor onze afdeeling, nu Dr. W. van Bemmelen, directeur van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia, op Maandag 8 November a.s. in de Societeit Amicitia een voordracht met lichtbeelden komt houden over *Indische Vulkaanbestijgingen.*

en wetenschap kunnen, zelfs in onze tropen, uitstekend samengaan. Wij vermoeden, dat jeugd in deze voordracht belang zal stellen, het Bestuur aan de leerlingen van het Gymnasium, de Rijks H. B. S. en de Gemeentelijke Handelsschool de gelegenheid zal geven tegen betaling van bedrag van *f* 0.25 deze lezing bij te wonen.

E. H. BERGSMA, Secr.

Afdeeling 's-Gravenhage.

DE EUROPEESCHE VROUW IN DE BUITENGEWESTEN.

dracht met lichtbeelden door Mevrouw Dr. C. J. Pekelharing op Dinsdag, 16 November a.s., des om 8 uur in Pulchri Studio, Lange Voorhout 15 venhage.

werp: *„Een Europeesche huisvrouw ergens in de Buitengewesten.”*

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Haag, 1 November 1926.

Afdeeling Nijmegen.

OPROEP AAN DE LEDEN.

Tentoonstelling. De aangekondigde tentoonstelling gehouden worden van 20 t/m 27 November a.s. leden worden dringend verzocht, mede te werken tot het welslagen dezer tentoonstelling. (Alles wordt verzekerd). Degenen, die voorwerpen hiervoor ter beschikking hebben, worden verzocht opgave te doen aan den heer G. J. Burger, Guyotstraat 3, Voorzitter, van: *a.* der inzending (korte omschrijving); *b.* ruimte de voorwerpen ongeveer innemen. liefst *zoo spoedig mogelijk,* doch *uiterlijk* November.

Tentoonstelling wordt gehouden in de lokalen Middelbare en Hoogere Handelsschool aan de Bijsingel.

Vertenten M.S.C. zal de Tentoonstelling openen met een lezing met lichtbeelden over: „15 jaar onder de koppensnellers van Zuid Nieuw-Guinee”.

Heer Uiterwijk zal op een der avonden een lezing met 250 keurige lichtbeelden houden over Sumatra's Westkust.

Zaterdag 27 November wordt de tentoonstelling met de Java-film, die dan wederom in het theater zal draaien. Tijd en plaats worden bekend gemaakt.

Ledenaantal. Door de perspropaganda en de opening van het seizoen is het aantal leden der afdeeling tot 114. Het bestuur verzoekt den leden dringend propaganda te maken en leden te werven. Indien elk één lid aanbrengt, komen we in dit seizoen nog tot 200 leden. Dit aantal is *noodzakelijk* om de onkosten voor een behoorlijk winterprogramma te kunnen dekken!

Zorge *voor één nieuw lid!*

Namens het Bestuur,
GESCHER, *Secretaris.*

OPENING VAN HET SEIZOEN.

Inleiding door den Heer F. H. A. van der Brugh. Voordracht van den Heer Gescher: Nederland en het Indisch reveil.

Zondagmiddag, 23 dezer, hield onze afdeeling in het „Theater” hare eerste bijeenkomst ter opening seizoen.

Waar de tijd krap toegemeten was, omdat een program moest worden afgewerkt, was ook voorzitter, de heer G. J. Burger, verplicht zeer kort in zijne rede waarmede hij de aanwezigen, die, dankbaar erkend, in zoo grooten getale waren komen, welkom heette.

Na een kort overzicht te hebben gegeven van wat er gedaan was om de afdeeling, die in een vrij kwijnenden toestand verkeerde, weder tot bloei te brengen, bracht de heer Burger hierbij in de eerste plaats naar voren den buitengewonen ijver daarbij betoond door onzen secretaris, den heer Gescher, heette ook den heer F. H. A. van der Brugh, secretaris van het hoofdbestuur van de Vereeniging Oost en West, hartelijk welkom, dankte dezen voor diens overkomst, omdat ook daaruit bleek de groote belangstelling niet alleen van den heer van der Brugh voor deze afdeeling, doch ook van het hoofdbestuur en verzocht daarna dien vertegenwoordiger wel de bijeenkomst te willen inleiden.

In de hierop door den heer van der Brugh uitgesproken rede kweet deze zich in de eerste plaats van eene hem door het hoofdbestuur instantelijk gegeven opdracht om de heeren Burger en Gescher de oprechte erkentelijkheid te betuigen voor de toewijding door hen betoond, waardoor het ledental in een een korte spanne tijds zoo belangrijk is toegenomen.

Spreker spoorde hen — die aanwezig waren, doch nog niet tot de vereeniging toegetreden — om dit alsnog te doen en gaf daarna een overzicht van wat de Vereeniging Oost en West is, wat zij wil en wat zij doet.

Voorts meende de heer van der Brugh zich ontslagen te mogen achten om voor dit auditorium nog te moeten uitwerken de stelling dat de welstand van ons land voor een groot gedeelte afhangt van het behoud onzer Overzeesche Gewesten. Wij moeten er van doordrongen zijn dat het Koloniaal belang een algemeen Nederlandsch belang is; dit was dan ook de grondgedachte, die wijlen de kolonel der Genie O.-I. Leger, van Zuylen, met zich omdroeg toen hij de Vereeniging in 1899 oprichtte.

Het feit dat de vereeniging slechts 3000 leden telt op eene bevolking van ruim 7 millioen, waarvan toch een groot gedeelte zeker òf in Indië geweest is òf er heen gaat, danwel er verwanten heeft of anderszins, noemde spreker beschamend. Doch dit betrekkelijk aantal leden mag vergeleken worden bij een phalanx, doordrongen van Goethe's woord: „Wat gij van uwe vaderen geërfd hebt, verwerf het om het te bezitten”. Verder wil de Vereeniging bijeenhouden en trachten te versterken den eeuwenouden, historisch gegroeiden band tusschen dit land en dat gelegen aan den evenaar, zij wil toenadering en verzoening, die ontstaan door een wederkeerig begrijpen en waardeeren. Zij wil niet scheuring en afscheiding, waarvan de wereld vol is en die haar met ondergang bedreigt. Alle gezindten zijn welkom in de Vereeniging van Oost en West, behalve die der scheurmakers.

Ook de vraag wat Oost en West doet werd door spreker besproken en deze deed daarbij uitkomen, dat het voornaamste middel is kennis van Indië bij ons volk in al zijn geledingen bij te brengen, want hiermede is het tot op heden veelal droevig gesteld. Humoristische staaltjes van die onbekendheid werden door spreker naar voren gebracht. Ook vestigde de heer van der Brugh nog de aandacht op het Informatie-bureau, dat staat onder leiding van een daartoe bij uitstek geschikt oud-Indisch ambtenaar. Ook het nuttige van de uitgifte van het Koloniaal Weekblad werd als middel genoemd.

Met een woord van dank aan het bestuur van deze afdeeling en een opwekking aan allen om hun steentje bij te dragen tot verwezenlijking van de idealen, gevoed door Oost en West, besloot spreker zijne interessante rede, waarop een krachtig applaus van de zijde der toehoorders volgde.

De voorzitter dankte met groote hartelijkheid den heer van der Brugh voor diens inleiding, verzocht ook dien dank over te willen brengen aan de overige leden van het Hoofdbestuur tevens ook voor alles wat dit Hoofdbestuur in het belang dezer afdeeling bereids gedaan had, refereerde zich tegenover de aanwezigen aan diens woorden en gaf daarna het woord aan den secretaris der afdeeling, den heer Gescher, voor het houden van diens voordracht: „Nederland en het Indisch reveil”.

De heer Gescher begon zijn belangwekkende voordracht met het aanhalen van de woorden van wijlen den oud Gouverneur Generaal van Heutsz waarbij deze als zijn oordeel uitsprak dat het niet genoeg gezegd kon worden dat de beteekenis van Nederland ten nauwste samenhangt met het bezit van onze Oost Indische Bezittingen en dat niet alleen plichtsbesef en zedelijke roeping, maar evenzeer welbegrepen eigenbelang ons allen de handen moet doen ineenslaan, om dien schoonen vruchtbaren bodem, dat in alle opzichten rijke land, tot grooten bloei en ontwikkeling, zijne talrijke, tot verschillende rassen behoorende bewoners tot een hoog peil van kennis beschaving en welvaart te brengen” voorts dat het koloniaal bewind achter zich behoort te hebben het gansche volk.

Het zou onbescheiden zijn de rede in haar geheel, zij het ook verkort, te bespreken, de redactie van het Koloniaal Weekblad zou hiertegen en zeer terecht bezwaar kunnen hebben; daarom slechts enkele grepen uit deze leerrijke voordracht, eene voordracht waaruit bleek dat de man die haar hield tintelde van 'n groot enthousiasme en groote liefde voor het schoone rijk van Insulinde dat zich om den evenaar slingert als een gordel van smaragd.

Spreker bracht op den voorgrond de weinige interesse die de doorsnee Nederlander gevoelt voor Indië, deze weinige belangstelling gaat, volgens den heer Gescher, schuil achter het gemis aan de allernoodigste

IN DECEMBER DEZES JAARS ZAL VERSCHIJNEN

ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by

HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden zal slechts bij inteekening uitgegeven worden.

Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobelstraat 20, Den Haag.

De prijs zal zijn f 4.50. S

H.H. SECRETARISSEN der afdeelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

kennis. En toch moet het onze belangstelling hebben dat land daar ginds dat bijna zoo groot is als ons werelddeel m.u. van Rusland en het Z.O.-deel van Europa, dat land dat bewoond wordt door 50 millioen Nederlanders wisselend in beschavingshoogte en aanleg.

Ook de politieke constellatie van Insulinde werd in den breede nagegaan en de aandacht gevestigd op de plicht die op ons rust. Besproken werd hoe die plicht in vroegere jaren werd opgevat en vervuld. Eens, zoo vervolgde spreker, zal de Inlander ons vragen of wij onze eereschuld aan hem hebben ingelost. Wij moeten opvoedend werken, ten einde het groote kind t.g.t. in staat te stellen zich zelf te besturen. Veel, zeer veel heeft Nederland genoten van Indië, de batige sloten van daar hebben de regeeringen van hier indertijd in staat gesteld schulden af te lossen en spoorwegen te bouwen. In 1877 was voor het laatst sprake van een Indische bijdrage.

Met vreugde echter wordt door spreker geconstateerd, dat in de laatste jaren in Nederland het bewustzijn een beetje meer algemeen geworden is dat wij tot plicht hebben land en volk krachtig te ontwikkelen, zoodoende steunende het nuttige en belangrijke werk dat in de laatste jaren door onze ambtenaren daar is en wordt verricht. Spreker geeft uitvoerig de redenen aan, die er toe zullen leiden dat wij nog langen tijd de hoofdrol zullen moeten spelen en wil men zich van die taak behoorlijk kwijten, dan is kennis van land en volk van tropisch Nederland een eerste vereischte.

Wij moeten onze energie en idealen geven aan de opheffing van den Inlander en dat kan alleen, als wij waarachtige belangstelling voor Indië koesteren. De verschillen die men aantreft bij de bevolking, die allen een eigen cultuur bezitten, worden ook door den heer Gescher belicht en laat deze daarbij het onderscheid zien tuschen de beschaving van de hoogbeschaafde vorsten en daarnaast die van den weinig ontwikkelden landbouwer.

Daarom is het zoo noodig, dat wij de psyche van den Inlander leeren kennen en die psyche wordt beheerscht door adat en animisme en steeds zijn die anders bij de verschillende rassen en stammen die wij daar aantreffen.

De woorden van Dr. Swart Abrahamsz werden aangehaald, waar deze zegt, dat indien de Europeanen de handen aftrekken van den Inlander, deze laatste weder terugvallen tot hun oorspronkelijken staat in minder jaren, dan er tientallen jaren zijn noodig geweest om het Europeanisme te vestigen.

De Inlander is weetgierig en vertoont neiging zich bij ons aan te sluiten; een bewijs volgens spreker daarvoor is dat het aantal Indische studenten hier te lande sterk toeneemt en de Inlandsche en Europeesche scholen voor Middelbaar en M.U.L.O. druk worden bezocht.

Ten opzichte van de pogingen om de Inlanders tot intellectueele ontwikkeling te brengen, haalt spreker de bekende Raden Adjeng Kartini aan, de vrouw, die met zooveel liefde en toewijding werkte voor hare zusters om deze een meer gewaardeerde positie in de Inlandsche samenleving te doen deelachtig worden.

Ook worden door spreker verschillende Inlandsche schrijvers aangehaald, om uit te doen komen op welke hoogte zich thans de geestesgesteldheid van den Inlander tegenover het moederland bevindt en waarschuwend wordt het bekende „Gouverner c'est prévoir" aangehaald, want niet alleen ons Insulinde is aan het ontwaken, ook China, Japan, Engelsch Indië zijn ontwaakt en wat de bevolking nu nog vraagt, zullen zij over enkele jaren wellicht eischen.

„De sluimerende krachten ontwaken" heeft oud-Gouverneur-Generaal Idenburg in 1913, tijdens eene audientie, gezegd en spreker vermeent, dat dit bevestigd wordt door de teekenen der tijden, die wij thans beleven, gesterkt als zij worden door het fatalisme van de bevolking. In dit verband worden door spreker enkele schrijvers genoemd als R. A. Kartini, Dr. Wakidin e.a.

Ook de Sarikat Islam werd door den heer Gescher besproken, waarbij deze als zijne meening uitsprak, dat zij, oorspronkelijk goed bedoeld, zich onder verkeerde leiding wijzigde en ontaardde tot een min of meer revolutionnaire vereeniging, die anarchistische begrippen propageerde. Spreker waarschuwt er voor, dat de Inlander niet geneigd is zijn adat ter zijde te stellen voor raadgevingen, komende van ambtelijk hooggeplaatste personen, die reeds daardoor met een zeker wantrouwen worden aangezien.

De Inlander, in het begin passief, wordt onder invloed van onbekwame leiders vaak actief en gaat dan over tot excessen, daarom vooral is de schuld van hen, die menschen op zoo gewetenlooze wijze in de ellende drijven, zoo enorm groot. Spreker is het eens met de Indische Pers, waar deze beweert, dat de Sarikat Islam oorzaak is geworden van verwording en verwildering van het Javaansche volk; met voorbeelden wordt die verwording aangetoond, aan de Regeering de taak dit te beteugelen en te voorkomen.

De Javaan is niet de engel waarvoor de ethische richting hem verslijt, noch de gepersonificeerde trilogie van indolentie, onbetrouwbaarheid en conservatisme.

De heer Gescher bewijst aan de hand van de cijfers, dat er te weinig scholen zijn en ook de leerkrachten ontbreken en vraagt zich af of het onderwijs wel voldoende mag genoemd worden in een land dat bijna 60 maal grooter is dan Nederland.

Het werk der missionarissen, alle menschen die een

moeilijk werk verrichten onder betrekkelijk wei[nig be]langstelling van het moederland, wordt door s[preker] met waardeering herdacht.

300 jaren bezitten wij thans Indië en daarva[n] 100 jaar onder ons rechtstreeks bestuur, doch pas [de] laatste 50 jaar is het besef tot ons doorgedrong[en dat] wij niet alleen rechten, doch ook plichten, en w[el] ernstige plichten, hebben tegenover de Inlandsc[he be]volking.

De tijd is voorbij, en gelukkig dat dit zoo is, d[at] uit het moederland tijdens een hongersnood d[oor de] Heeren XVII werd gedecreteerd aan de Indisc[he be]stuurderen, dat de schepen der V.O.C. niet g[...] waren om ten tijde van hongersnood voor de b[...] rijst te halen — „tot spijzinge van menschen, [...] eigentlyck niet en raecken".

De voorzitter dankte den heer Gescher, die e[en] verdiend applaus in ontvangst had te nemen, voo[r de] met zooveel vuur gehouden, goed gefundeerde [voor]dracht.

Gedurende de korte pauze die nu gehouden [werd,] was in de Hall van het Olympia-theater gelegenh[eid tot] het bezichtigen van het aldaar tentoongestelde b[...] weefwerk; van deze gelegenheid werd een dr[uk ge]bruik gemaakt.

Na de pauze werd tot algemeene voldoening d[e film] „Dwars door Sumatra" vertoond, waarna de heer [...] mededeelde, dat den leden van deze afdeeling [in het] thans aangevangen seizoen nog eenige verra[ssingen] wachtte en wel een tentoonstelling van Indisch[e voor]werpen, betrekking hebbende op land en volk; [...] een voordracht van den welbekenden Pater Ver[...] voorts een avond, waarbij de heer W. A. Uiterw[ijk een] voordracht zal houden, welke voordracht zal [worden] verduidelijkt door lichtbeelden, en ten slotte [een] Javafilm zeer waarschijnlijk ook zal worden vert[oond.]

Nadat nog den heer Van Os, exploitant v[an het] Olympia-Theater, was dank gezegd voor de aan[...] en belanglooze wijze waarop deze zijn theater [ter be]schikking van de afdeeling had gesteld, sloot d[e voor]zitter deze eerste bijeenkomst.

25 October 1926. L. RÖP[...]

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

WEST-INDISCHE COMMISSIE.

Vergadering op Vrijdag 5 November e.k., des [avonds] te 7.30 uur, in het gebouw Heulstraat 17, alhier.

Punten van behandeling:

1. Notulen.
2. Ingekomen stukken.
3. Rekest met nota van den Ondernemersra[ad] Suriname.
4. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BR[...]

Van de Redactie.

COMITE „HET INDISCH HUIS".

In aansluiting aan vroegere berichten deelt m[en] mede, dat de Vereeniging van Ambtenaren van [het Bin]landsch Bestuur hare instemming met de plann[en van] bovenstaand comité betuigd heeft en haren v[...] als haar afgevaardigde in dat comité deed pl[aats ne]men, terwijl de heeren D. en A. A. Peereboom zich daar eveneens bij aansloten.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-IN[DIË:]

W. J. G. D. H. Ch. Emeis, Onderwijzer 2e kl. [bij het] O. E. L. O.; Meerkapelle.

J. Warnaar, Onderwijzer 2e kl. bij het O. E. L. O., [On]derwijzer O. L. S. III, Barger-Compascuum.

C. J. R. Ran, Onderwijzer 2e kl. bij het M. U. L. [O.;] Merkmanstraat 8, Haarlem.

H. van der Woerdt, Onderwijzer 2e kl. bij het O. [...] O.; Dallaan 6, Baarn.

B. van Dierendonck, 3e officier bij de Gouv. [...] Glacisstraat 123, Vlissingen.

Ir. F. A. Holleman, Ingenieur 3e kl. bij den die[nst der] Staatsspoor en Tramwegen; Park Vronest[...] Voorburg (Z.-H.).

F. W. G. Linck, Administratief ambtenaar bij he[t Bin]nenlandsch Bestuur; Poortstraat 69, Utrecht.

INDISCHE VERLOFGANGERS:

J. Donker, Commissaris van Politie 1ste klasse [...] residentie Palembang; Burgemeester Meineszla[an ...] Rotterdam.

J. Janse, Commissaris van Politie 1e kl. te Ba[...] Koninginneweg 11, Hilversum.

H. W. M. Janssen, Politieopziener in de residentie [Mid]den-Priangan, provincie West-Java; Obrechtstra[at ...] 's-Gravenhage.

Mej. J. van Deun, Hoofdcommies bij de S.S. en [Tram]wegen; p/a den heer F. D. Bruins, Praediniu[ssingel] nr. 3a, Groningen.

A. Stark, Administrateur bij de Oembilinsteenkolenmijnen; Godesberg am Rhein, Plittersdorferstr. 36.
C. R. Schnepper, Houtvester bij het Boschwezen in Ned.-Indië; p/a Nederl. Handel Mij. 's-Gravenhage.
J. van Kampen, Adj. Magazijnmeester bij het Marine Etablissement te Soerabaja: p/a Mej. Walg, Heemraadssingel 310, Rotterdam.
A. Sissingh, Ingenieur 2e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W.; van Boetzelaerlaan 2L, 's-Gravenhage.
A. A. Coldenhoff, Onderwijzeres 2e kl. bij het O. E. L. O.; p/a Ned. Ind. Handelsbank, 's Gravenhage.
M. H. Dohmen, Onderwijzeres 3e kl. bij het O. E. L. O.; Bergstraat 6, Roermond.
J. J. van Betten, Onderwijzer 1e kl. bij het O. E. L. O. Emmastraat 56, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN.

D. J. Wolhoff, Administrateur bij den Magazijndienst der Artillerie; Landzichtlaan 4, Heemstede.
A. C. J. de Roo, Onderwijzeres 1e kl. bij het O. E. L. O.; Buys Ballotstraat 9 bis, Utrecht.
E. Maas, Onderwijzeres 1e kl bij het O. E. L. O.; Burghardt v. d. Berghstraat 161, Nijmegen.
F. G. A. Perelaer, Kolonel der Artillerie, Obrechtstraat 461, 'sGravenhage.

Zoolang de voorraad strekt zijn er nog ex. Ledenlijsten der Vereeniging *gratis* voor de leden en begunstigers beschikbaar; aan te vragen bij het Secretariaat, Heulstraat 17, den Haag.

Mutatiestaat van 27 Oct. tot 4 November.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
Faure, Oud Officier v. Adm. Kon. Marine, Nijmegen, Groesbeeksche weg 54. ƒ 5	Penningmeester Afd. Nijmegen.
G. van Steenbergen, Oud Ritmeester Cav. N.-I. Oosterbeek, Utrechtsche Weg 130. ƒ 5	Secretaris Afd. Arnhem.
Woudstra, Indoloog, Leiderdorp, Dorpsstraat 75, (behoort tot Afd. Leiden)	den heer A. de Man te Leiden.
S. E. H. Ruys-Jolles, Enschede, Marthalaan. ƒ 5.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
H. M. Stroink, Burgemeester van Lonneker, Grosche Weg 46. ƒ 5.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
...ret, Fabrikant, Lonneker, Hengelosche weg. ƒ 5.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
van Bommel, Directeur Holl.-Chin. Kweekschool, Den Haag, Obrechtstraat 5 A. ƒ 5.	Secretaris Afd. Den Haag.
F. J. Rijckmans, Oud-Resident, Den Haag, ...alia v. Solmsstraat 117. ƒ 5.	Secretaris Afd. Den Haag.
Jordaan, Resident m. v., Den Haag, Hotel de la ...menade, ƒ 5.	Secretaris Afd. Den Haag.
Gerritsen, Controleur B.B. te Baoe-Baoe, eiland ...on. ƒ 5	den heer Y. P. Visser te Sindjai.
...velaar, Administrateur Ondern. „Tlogo" te Sa... ƒ 12.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" in Oost-Indië
Ekelens, Administrateur Vezelond. „Kali Gam..." te Blitar. ƒ 10.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" in Oost-Indië
...sterouen van Meeteren, Inspecteur N.-I. S. Serang, Goeaningweg 2. ƒ 5.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" in Oost-Indië

Rectificatie: C. Kampman, Nijmegen, Fort-Kijk in de Potstraat 148. ƒ 5.

Nieuwe Begunstigers:

D. van Delden, Enschedé, Hengelosche straat 42. ...50.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
E. Mogendorff, Rector Lyceum, Enschedé, Park... 51. ƒ 1.50.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
van Streun, Enschedé, Bleekerstr. 93. ƒ 2.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.
...w C. C. A. de Bruine-van Dorp, Enschedé, ...ksbergerstr. 294. ƒ 1.50.	den heer G. W. Stroink te Enschedé.

Rectificatie: W. Baars, Apeldoorn, Soerensche Weg 80. ƒ 2.50.

Afschrijven:

D. A. R. Hellendoorn, Velp, Hoogeweg 2 A (overleden).

Adresveranderingen:

J. Wijnberg, Amsterdam, van p.a. N. H. M. naar: ...laan 4.
...bloed, student, Leiden, van: 30 Octoberstr. 63A naar Witte Rozenstraat 29A.
A. M. Maurenbrecker, Indoloog, van: Den Haag, Paulownastr. 9, naar: Leiden, Oegstgeesterlaan ... ƒ 5.
C. Th. Lens, van: Aerdenhout, naar: Bilthoven, Steenlaan 4. ƒ 2.50 (Afd. Utrecht).
H. de Rooze, van: Utrecht, Mauritsstr. 117, naar: ...oort, Dr. Smitstraat 10. ƒ 5. (Afd. Haarlem).
van der Lee van: Utrecht, Admiraal v. Genstr. ... naar Den Haag, Schuitstraat 71. ƒ 5.—.
Mevrouw J. J. Lagers, van: Utrecht, Mengelberglaan ... naar: Hilversum, Waldecklaan 28 (blijft tot Afd. Utrecht behooren.
J. H. N. van der Burg, Arnhem, van: Klingelbeekscheweg 64 naar Onderlangs 8.
...ind, Arnhem, van: Boulevard Heuvelink 133 naar ...stralaan 25.
Thiange, Administrateur „Moenggoer" van: Den Haag, Sweelinckplein 66 naar Nieuw-Wassenaar, ...-Hoefijzerlaan 49.
H. van Soest, van: Scheveningen, Helmstraat 13 naar: Den Haag, Frederik Hendriklaan 119.
Luchsinger, Oud Kolonel N.-I. L., Den Haag, van: ...enstraat 76 naar: Obrechtstraat 363.
Cock, oud-onderwijzer, Den Haag, van: Obrechtstraat 496 naar Segbroeklaan 42.
Mevrouw B. L. C. Hoek-Soesman, Den Haag, van: Va...straat 59 naar Snelliusstraat 30.
Roos van Raadshoven, Oud-Resident, van Van ...zelaerlaan 91 naar Van Boetzelaerlaan 67.
H. Halkema, van: Den Haag, Stadhoudersplein naar Brussel, Rue d'Edimbourg, Ixelles.
van Son, Oud-Kapitein N.-I. L., van: Epe, Sweerts ...landspark naar Menton-Caravan, villa „Ma...
Kruchenius, van: Kisaran naar: Den Haag, Regen...laan 30, c/o E. E. Blokland. ƒ 5.—.
Ir. . B. H. Asselbergs, Weltevreden, van: Oud Gondangdia 8 naar Oud Gondangdia Pav. No. 1B.
A. A. C. Linck, Controleur B. B., van: Bodjonegoro naar: Weltevreden, Palmenlaan 2 A.
Ch. Monod de Froideville, Controleur B.B., van: Weltevreden, p/a. Dep. B.B. naar: Soekaboemi, p/a. C. D. H. Monod de Froideville.
A. F. Neys, van: Gorontalo naar: Tinombo (Res. Menado).
A. C. van der Velden, Controleur B.B., thans te Sambas.
W. A. Braspot, Kapitein Inf., thans te Paloe (Celebes).
J. I. Bril, Inspecteur P.T.T., Bandoeng, van: Nassaulaan 68 naar: Lombokstraat 35.
Mas Diran, Gouv. Ind. Arts 1e klasse, thans te Koeningan (Cheribon).
J. L. Drost, thans Adj. Commissaris van Politie te Soerabaja.
J. Gyse Weenink, thans te Bandoeng, Indisch Bronbeek.
D. ter Laan, Secretaris Dep. v. Onderwijs, Weltevreden, van: Kramatlaan 12 naar: Villalaan 3.
H. J. Lindgreen, Kapitein Inf., van: Tjalang naar: Langsa (Atjeh).
L. Livain, thans Leeraar A. M. S. te Soerabaja.
A. W. M. Mauwer, Onderluitenant Inf., thans te Kediri, p/a. Urich.
W. R. March, Ass.-Resident, thans te Buitenzorg, Gang Crone 7.
H. van der Mooren, Kapitein Inf., thans te Bandoeng.
Ir. V. L. A. Razoux Schultz, Ingenieur W. en E., thans te Bandoeng.
K. Reynsdorff, Gep. Referendaris B.B., van: Bandoeng naar: Jogjakarta.
P. J. Tuyter, thans 1ste Machinist s.f. „Djatiroto", Halte Djatiroto S.S.—O.L.
Y. P. Visser, Controleur B.B., thans te Sindjai (Celebes).
Mr. J. H. Wijnmaalen, Adm. Ambt. B.B., thans te Soerabaja.
Mevrouw J. W. Kuipers-Gerhards, thans p/a. s.f. „Tangoenan" te Modjokerto.
Mevrouw D. N. Sturm-Jacobs, thans te Palembang.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. Hietink, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië, of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit Tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. Hietink of den administrateur, den Heer W. Meijer.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. No. 50248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Dames J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verpleegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (Opnieuw herzien).
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën. Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
" 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
" 3. Het leven van den bestuur-ambtenaar in het binnenland.
" 4. Sarikat-Islam.
" 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
" 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
" 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
" 8. De Europeesche vrouw in Indië.
" 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
" 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
" 2. Het Javaansch tooneel.
" 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
" 4. De theecultuur op Java.
" 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
" 6. Een doode taal in Indië.
" 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
" 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
" 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
" 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
" 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
" 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
" 4. Indische scholen onder de Oost Indische Compagnie.
No. 5. Nederlanders in Indië.
" 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
" 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
" 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.